

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

**ANALIZA NEKATERIH DEJAVNIKOV
STATUSA MLADIH IGRALCEV
ODBOJKE**

KATARINA JUHART

Ljubljana 2008

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Športno treniranje
Kondicijsko treniranje

ANALIZA NEKATERIH DEJAVNIKOV STATUSA MLADIH IGRALCEV ODBOJKE

DIPLOMSKO DELO

MENTORICA

dr. Mojca Doupona Topič, izr. prof.

SOMENTOR

dr. Marko Zadražnik, asist.

RECENZENT

dr. Frane Erčulj, izr. prof.

AVTORICA DELA
KATARINA JUHART

Ljubljana 2008

ZAHVALA

ANALIZA NEKATERIH DEJAVNIKOV STATUSA MLADIH IGRALCEV ODBOJKE

Katarina Juhart

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2008

Športno treniranje, kondicijsko treniranje

Število strani: 74

Število preglednic: 36

Število grafov: 16

Število virov: 23

Število prilog: 2

Ključne besede: odbojka, motivacija, usmerjanje v odbojko, status

IZVLEČEK

Namen diplomske naloge je bil analizirati nekatere dejavnike statusa mladih igralcev odbojke ter ugotoviti določene razlike med spoloma.

Zanimalo nas je predvsem, kakšni so načini vključevanja v odbojko, kakšna je obremenjenost igralcev s treningi in tekmami, kako si zapolnijo prosti čas in koliko časa posvečajo šoli. Raziskovali smo motive, zaradi katerih se mladi ukvarjajo z odbojko ter kakšni so dejavniki, ki so povezani z uspešnostjo igranja odbojke. Poleg tega smo naredili primerjavo v nekaterih izbranih dejavnikih med mladimi odbojkaricami in odbojkarji, ki nastopajo za klubske vrste, ter med tistimi, ki nastopajo za reprezentanco. Pri rezultatih in razpravi smo pogosto delali primerjavo med kategorijo dečkov in deklic ter njihovimi sovrstniki, ki se ukvarjajo s košarko.

V raziskavo smo zajeli 238 odbojkarjev in odbojkaric, od tega 125 fantov in 113 deklet, starih med 13 in 19 let. Podatke smo pridobili s pomočjo anonimnega anketnega vprašalnika, ki je obsegal 33 vprašanj in so ga igralci izpolnjevali na turnirju regijskih reprezentanc, treningih kadetskih in mladinskih reprezentanc, nekaj pa jih je bilo poslanih tudi v klube. Tako je bilo v raziskavo vključenih 61 reprezentantov in 177 klubskih igralcev.

Rezultati raziskave kažejo, da prihaja do bistvenih razlik med spoloma v povprečnem času učenja, kar po vsej verjetnosti vpliva tudi na očitno razliko pri šolskih ocenah v preteklih dveh letih. Prav tako so v učnem uspehu boljše reprezentantke, kot pa reprezentanti. V oceni motivov se dekleta in fantje posameznih starostnih skupin med seboj razlikujejo v dveh motivih. Prav tako se v ocenah nekaterih motivov med seboj razlikujejo mladinci in mladinke ter dečki in deklice, medtem ko med kadeti in kadetinjami ni statistično značilnih razlik. Način, kako se mladi spoznajo z odbojko, pa je enak tako za fante kot dekleta. Največ je takih, ki so se z odbojko seznanili zaradi lastnega interesa.

ABSTRACT

The purpose of this dissertation work was to analyze certain factors of the status of young volleyball players and establish certain gender differences.

We were particularly interested in what way volleyball players take up volleyball, how they are pressured by their practices and matches, how they occupy their free time and how much time they devote to school. We also assessed which things motivate young people more and which factors are connected to successful playing of volleyball. In addition, we have made a comparison of certain factors between young volleyball players playing for their club and those playing for the national team.

In our research we included 238 volleyball players, of which 125 boys and 113 girls between 13 and 19 years of age. We gathered the information through an anonymous questionnaire including 33 questions. These questionnaires were submitted to volleyball players to complete them on a regional tournament, on practices of junior and youth national teams, whereas some were sent to clubs.

The results of our research show some considerable differences between genders in the average learning time, which probably results in the obvious change in school grades in the last two years. School performance of girls playing for the national team varies from that of boys playing for the national team. In establishing the motives, girls and boys of individual age groups differ in two motives. There are also differences between the motives of girls and boys juniors, as well as youth boys and girls teams, whereas there are no significant statistical differences between 15–16 years old boys and girls.

According to the results, girls and boys start playing volleyball in the same way, where most of them are introduced with volleyball due to their own personal interest.

KAZALO

1 UVOD	8
2 PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA	11
2.1 PROCES USMERJANJA, SELEKCIONIRANJA IN TRENIRANJA PRI ODBOJKI	11
<i>Organizacijska in vsebinska zasnova dela z državnimi in regijskimi selekcijam</i>	14
<i>Cilji regijskega selekcioniranja</i>	15
<i>Tekmovanja v okviru kluba in šole</i>	16
<i>Tekmovanja v okviru šole</i>	16
2.2 MOTIVACIJA V ŠPORTU	17
<i>Pojmovanje motivacije v športu</i>	18
<i>Motivi</i>	19
2.3 SOCIOLOŠKE RAZSEŽNOSTI ŠPORTA IN ODBOJKE	20
<i>Ožje socialno okolje</i>	21
<i>Prostočasne dejavnosti mladih športnikov</i>	22
<i>Učni uspeh in čas, posvečen učenju</i>	23
<i>Čas učenja</i>	24
3 CILJI	26
4 HIPOTEZE	26
5 METODE DELA	27
5.1 VZOREC MERJENCEV	27
5.2 VZOREC SPREMENLJIVK	27
5.3 NAČIN ZBIRANJA PODATKOV	27
5.4 METODE OBDELAVE PODATKOV	28
6 REZULTATI IN RAZPRAVA	29
6.1 OSNOVNE ZNAČILNOSTI MERJENCEV	29
<i>Telesna višina in teža</i>	29
<i>Telesna teža</i>	35
<i>Igralni staž in igralna mesta</i>	39
<i>Članarina in vadbina</i>	44
6.2 PROSTOČASNE DEJANOSTI	50
<i>Gledanje televizije</i>	51
<i>Čas, ki ga preživijo za računalnikom</i>	51
<i>Povprečno število družabnih dejavnosti (druženje in igra s prijatelji, zabava ...)</i>	51
6.3 PORABA ČASA ANKETIRANCEV ZA TRENINGE IN TEKME	52
<i>Število tekem v šoli in klubu v šolskem letu 2004/2005</i>	52
<i>Povprečno število ur treninga v klubu in šoli</i>	54
<i>Interesna dejavnost odbojka</i>	55
<i>Prva postava</i>	56
<i>Člani reprezentance</i>	57
6.4 UČENJE IN UČNI USPEH.....	57
<i>Povprečno število ur učenja</i>	57
<i>Povprečni uspeh v letih 2004/2005 in 2003/2004</i>	58
<i>Učni uspeh reprezentantov in reprezentantk</i>	60
6.5 VKLJUČEVANJE V ODBOJKO	61
6.6 MOTIVACIJA	65
<i>Mladinci (mladinke / mladinci)</i>	69
<i>Kadeti (kadetinje / kadeti)</i>	71
<i>Dečki (deklince / dečki)</i>	73
7 SKLEP	76
8 LITERATURA	79
9 PRILOGE	81

1 UVOD

Potreba po gibanju, igri, zabavi, druženju, tekmovanju z drugimi ali s samim seboj, izražanje, vse to se prepleta v športu, ki je še kako pomemben za mlade športnike in športnice katerekoli panoge. Diplomaska naloga je osredotočena na mlade odbojkarje in odbojkarice iz Slovenije, ki jim odbojka pomeni vse od prej naštetega.

Odbojka je v Sloveniji in tudi mnogih drugih državah ena izmed najbolj razširjenih športnih panog, zato ne preseneča, da je pri nas registriranih kar okoli 5.000 igralcev. Med njimi velik delež zavzemajo mladi igralci (dečki in deklice, kadeti in kadetinje, mladinci in mladinke). V klubih oz. športnih društvih se mladi, željni novega znanja, srečujejo z osnovami odbojke, nekateri talenti pa s trdim delom pridejo tudi v državno člansko reprezentanco.

Kot v nekaterih drugih športih, je tudi v odbojki z določenimi predpisi poskrbljeno za dotok in vzgojo mladih igralcev. Le na ta način lahko ohranjamo kvaliteto in razvoj panoge. Pogosto se klubi prav zaradi potrebe po popularizaciji odbojke povežejo z osnovnimi ali srednjimi šolami v bližini in v sodelovanju z njimi otroke usmerjajo v odbojko. Klubi naj bi tako poskrbeli za ustrezno število treningov in tekem, ustrezen trenerski kader (primerno izobražen) ter izpolnjevali tudi druge obveznosti do Odbojkarske zveze Slovenije (OZS).

Na ravni OZS poteka selekcija mladih odbojkarjev in odbojkaric, iz katerih zveza sestavi reprezentance v posamezni kategoriji (deklice/dečki, kadetinje/kadeti, mladinke/mladinci). Za spremljanje kvalitetnih igralcev v najmlajših kategorijah, v našem primeru dečkov in deklic, skrbijo regijski trenerji. Ti imajo nalogo, da iz klubov v svojih regijah izberejo najboljše igralke oz. igralce, ki potem nastopijo na turnirju regijskih reprezentanc, ki je v zadnjih letih kriterij za izbor reprezentance. Žal v tej kategoriji že nekaj let ni več reprezentančnih tekem, prav tako pa tudi CEV za to starostno skupino ne organizira uradnih tekmovanj. Izbor reprezentance kadetov/kadetinj in mladincev/mladink poteka na bolj ustaljen način. Selektorji s svojimi sodelavci na osnovi poznavanja in rezultatov v njihovih ligah izberejo kandidate za posamezno reprezentanco.

Da je delo pri odbojki uspešno, nam pove tudi eden izmed pogostih primerov (v zadnjih letih) uspeha naših mladih odbojkarjev. Moška mladinska reprezentanca se je v letu 2006 uvrstila med 12 najboljših reprezentanc na svetu. V letu 2007/2008 so se prav tako izkazali naši kadeti, ki so se uvrstili na evropsko prvenstvo, kadetinje pa še čakajo na dodatne kvalifikacije. To pomeni, da imajo naši članski reprezentanti in reprezentantke za seboj kakovostne naslednike, ki bodo lahko v prihodnosti dobro zastopali barve Slovenije tudi v članski ekipi.

V nalogi se bomo ukvarjali tudi s pojmom usmerjanje, ki ga lahko razumemo kot usmerjanje v sam šport, v našem primeru usmerjanje v odbojko. Kasneje, med samim treniranjem in izpopolnjevanjem, pa otroke usmerimo tudi na določeno pozicijo oz. igralno mesto, ki posamezniku najboljše ustreza.

Pri mladih na izbiro športne panoge pomembno vpliva dejstvo, katera športna dejavnost je v njihovem kraju najbolj popularna. V nekaterih krajih, kot sta npr. Benedikt v primeru ženske odbojke in Kanal v primeru moške, je odbojka kot šport že prava tradicija, a to sta le dva primera izmed mnogih. Ponavadi v takih krajih klub dobro sodeluje z osnovnimi in srednjimi šolami, pa tudi z občino. Zelo pomembno vlogo pri samem usmerjanju v šport imajo tudi športni pedagogi, saj imajo možnost opazovati mlade in njihove sposobnosti ter jih temu primerno usmeriti za njim primeren šport.

V odbojko se vključuje veliko mladih, a je konkurenca ostalih športov v Sloveniji velika, zato je še toliko bolj pomembno, da je delo v klubih kakovostno in načrtno, za kar lahko poskrbijo le kakovostni kadri in dobra organiziranost kluba. V prihodnosti si želimo, da bi se število aktivnih odbojkarjev še povečalo, saj je to eden izmed pogojev za ohranjanje dosežene ravni ali nadaljnjo rast kvalitete. Namen naše raziskave je med drugim tudi ta, da ugotovimo in analiziramo, na kakšen način se otroci vključujejo v odbojko, v katerem obdobju svojega življenja se to zgodi ter kakšni so pogoji vključevanja v treninge. Kakšno je usmerjanje v samem športu na posamezna igralna mesta, je odvisno od trenerjev samih. Prav zato bo zanimivo raziskati, koliko mladih igralcev še nima določenega igralnega mesta, saj je predlog strokovnjakov ta, da se igralce začne specializirati šele okoli štirinajstega ali petnajstega leta.

Dandanes so otroci pogosto obremenjeni z različnimi aktivnostmi izven šole, zato smo se odločili, da raziščemo, kakšen je izbran status igralcev, ki se odločijo za odbojko. Zanimivo bo ugotoviti, kolikšen del izvenšolskih aktivnosti zavzema proces treniranja (treningi, tekme). Še posebej bo zanimivo ugotoviti, koliko tekem odigrajo na leto, saj bomo s tem izvedeli med drugim tudi to, ali mladi igrajo na tekmah le za svojo kategorijo ali mogoče tudi za starejše, kar je s pravili OZS tudi dovoljeno.

Predvidevamo, da so obremenjeni tudi s tekmami v šolah, saj se od mladih talentiranih športnikov, ki imajo pogosto tudi status športnika, pričakuje, da bodo na športnih tekmovanjih zastopali šolo, le to pa pomeni za njih dodatne obremenitve.

Eden bolj pomembnih dejavnikov uspešnosti v odbojki, ki pa mu strokovnjaki morda posvečajo manj pozornosti, je tudi področje psihologije športa, predvsem motivacijski prostor. Ta pride do izraza še posebej pri mladih športnikih, ki imajo poleg ukvarjanja s športom še neskončno drugih možnosti (motivov), ki jih lahko hitro odpeljejo daleč od športa. Je želja po izboljšanju lastnih sposobnosti tista, ki se mladim odbojkarjem zdi najbolj pomembna, ali je to druženje s prijatelji? Ali se odbojkarji in odbojkarice med seboj razlikujejo glede ocene motivov in ali se s starostjo in puberteto motivi mladih spreminjajo, pa bomo poskušali ugotoviti na podlagi odgovorov, ki so jih mladi podali v anketi.

V današnjem času, ko otroci vse več časa preživijo za računalnikom in pred televizijskim ekranom, nas bo zanimalo, koliko časa preživijo tako naši anketiranci, koliko časa pa porabijo za zabavo in druženje s prijatelji. Zanimalo nas je tudi to, ali zaradi treniranja odbojke slučajno trpi šolski uspeh in koliko časa naši anketiranci pravzaprav porabijo za učene samo. Domnevamo, da mlade odbojkarice posvečajo več časa učenju in so zaradi tega v šoli tudi bolj uspešne, kar naj bi se odražalo tudi v učnem uspehu. Ali je to res in če je enako tudi v vrstah reprezentantov, pa bomo ugotovili v naši raziskavi. Poiskali bomo tudi odgovor na vprašanje, koliko časa imajo na razpolago v popoldanskem času ter kako ta čas izkoristijo – ali ga izkoristijo za učenje ali za prijetnejše opravke.

2 PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA

V diplomski nalogi se nam je zdelo pomembno orisati nekatere dejavnike statusa mladih odbojkarjev in odbojkaric, med drugim neko splošno podobo anketirancev (teža in višina), ter njihove obveznosti v klubu in šoli. Poleg obveznosti in uspeha v šoli nas bodo zanimale tudi prostočasne dejavnosti in podatek, katerim motivom dajejo prednost. Osredotočili se bomo tudi na to, kako se mladi vključujejo v šport. Poskušali bomo ugotoviti, kako poteka usmerjanje in selekcioniranje v klubih in reprezentanci, ter kako potekajo treningi in tekmovanja za mlade tako na šoli kot v klubu. Med drugim pa se nam je zdelo pomembno raziskati tudi to, ali so starši tisti, ki jih vpeljejo v šport, ali je to kdo drug.

2.1 PROCES USMERJANJA, SELEKCIONIRANJA IN TRENIRANJA PRI ODBOJKI

Kot smo navedli že v uvodu, se bomo v nalogi srečali tudi s pojmom usmerjanje, ki smo ga obravnavali kot usmerjanje v sam šport, ter kasneje kot usmerjanje na posamezna igralna mesta.

Kapus, Bednarik, Ušaj in Lasan (1990) so prišli do zaključkov, da je ugotavljanje nadarjenosti začetnikov za športno dejavnost nasploh in odrejanje optimalne športne panoge problem, ki ga bolj ali manj poglobljeno rešujejo v vseh okoljih, ki imajo razvito športno dejavnost.

Pavlovič (2006, v Misej, 2007) je mnenja, da je pri selekciji otrok pomembno poudariti, da selekcija ni enkratna akcija, ampak proces. Selekcija v odbojki poteka neprestano. Otroci se s selekcijo srečujejo že od samega začetka – z vstopom v klub, z usmerjanjem na posamezna igralna mesta, s selekcijo prve postave v določeni ekipi, s selekcijo za regijske in državne reprezentance, ki potekajo vsako leto. Tako da lahko tudi v odbojki razmišljamo o selekciji kot o nekem dolgotrajnem procesu.

Kot lep primer usmerjanja in selekcioniranja naj navedemo Odbojgarski klub Vital in način selekcije pri njih. Vpis mladih v klub poteka na osnovi enega ali dveh izbornih treningov, kamor povabijo dekleta, ki obiskujejo šolo odbojke na svoji matični šoli in kažejo potencial. In prav ta trening je pomemben dejavnik pri izboru deklet, ki jih povabijo v klubske sredino, saj lahko na njem primerjajo znanje in sposobnosti vseh igralcev, vseh letnikov. Žal pa je takega zanimanja za odbojko malo in klubi marsikdaj sprejmejo vsakega mladega interesenta ali interesentko v klub.

Mislejeva (2007) je v svoji diplomski nalogi med drugim navedla, da je izbiranje ali *selekcioniranje* izbiranje najboljših igralcev v različnih obdobjih njihovega razvoja. Selekcijiranje predstavlja pedagoški proces, ki je tesno povezan s temeljnim in specialnim procesom treniranja.

Kot smo omenili poprej pa *usmerjanje* v samem športu pomeni, da igralcu določimo igralno mesto, ki je najbolj primerno zanj. To pomeni, da ima igralec neke prevladujoče lastnosti in sposobnosti in znanja, ter da je primeren za igranje na določeni poziciji. Pri tem pa moramo opozoriti na naša opažanja iz prakse, kjer je lepo vidno, da v nekaterih klubih le to usmerjanje poteka prehitro. Slednje bomo poskušali pojasniti tudi v naši raziskovalni nalogi.

Po nekem nenapisanem pravilu naj bi bilo resno usmerjanje na igralna mesta v odbojki šele okoli trinajstega ali štirinajstega leta, ko igralec že osvoji osnovne tehnične prvine in taktične elemente. Seveda je pri vsem tem pomembno tudi dejstvo, pri kateri starosti je nekdo začel trenirati. V praksi se prepogosto dogaja, da pride »neizdelan« igrallec v klub, trenerji pa mu že na samem začetku določijo njegovo igralno mesto. S tem otroke prehitro specializirajo in jim onemogočijo vsestranski napredek v odbojgarski tehniki, na kar pa bi morali biti še posebno pozorni v dobi odraščanja. Prav v tem obdobju so otroci najbolj dovzetni za učenje tehnike in le-ta bi jim kasneje omogočala raznovrstno igro in možnost prehoda z enega igralnega mesta na drugega.

Lahko bi rekli, da specializiran trening npr. pri dečkih in deklicah ni primeren, saj se njihove sposobnosti zaradi razvojnih značilnosti tega obdobja še ne morejo povsem izraziti. Kljub temu pa je potrebno v tem obdobju rasti spremljati razvoj igralca in ugotavljati njegove prednosti in sposobnosti. Zaradi teh razlogov je še posebej pri dečkih in deklicah primeren »univerzalen trening«, kjer se vsi učijo osnovne tehnike in taktike odbojke, ne glede na to, katero igralno pozicijo bodo mogoče v prihodnosti zasedli.

Za to, da je razvoj dečkov in deklic čim bolj vsestranski v teh letih, je s svojimi pravili poskrbela tudi Odbojgarska zveza Slovenije, saj je v pravilniku zapisano, da ne smejo igrati sistema 5:1.

S tem so po vsej verjetnosti želeli preprečiti, da bi se igralci že v mladih letih specializirali na določena igralna mesta. Pri selekcioniranju mlajših, pa moramo biti pozorni tudi na to, da ne bomo izločili tistih igralcev (igralk), ki imajo npr. višino, so pa zaradi razvojnih problemov še neučinkoviti. To še posebej velja v obdobju pospešene rasti, ki močno vpliva na koordinacijo in mehko gibov.

Pri odbojki obstaja model lastnosti, sposobnosti in znanj, ki jih odbojkar potrebuje za uspešno nastopanje. Če bi vestno uporabljali ta model v procesu usmerjanja in selekcioniranja otrok pri odbojki, bi to poleg racionalizacije procesa treniranja, kasneje vplivalo tudi na realizacijo višjih tekmovalnih ciljev in s tem na višjo raven odbojke. Zato je v odbojko priporočljivo usmerjati tiste mlade igralce, ki imajo primerno razvite lastnosti in sposobnosti, ki jih odbojka zahteva (Malovič, 1999).

Malovič tako v svoji diplomski nalogi navaja sledeče lastnosti in sposobnosti, ki naj bi jih imel uspešen odbojkar v določeni meri razvite:

a) Morfološke značilnosti:

- primerno telesno višino, od katere je odvisna tudi dosežna višina;
- v odnosu na telesno višino tudi primerno telesno težo;
- primeren odstotek podkožnega maščevja.

b) Motorične sposobnosti:

- hitro moč;
- elastično moč;
- hitrost;
- koordinacijo;
- preciznost.

Poleg naštetih lastnosti in sposobnosti, bi moral imeti dober igralec razvite tudi kognitivne sposobnosti. Te kažejo športnikovo inteligentnost, poleg tega pa naj bi imel tudi ustrezne osebnostne lastnosti: vedenjske značilnosti, primerno motivacijo ...

Zanimivo pa je, da se otroci v današnjem času vključujejo v šport večinoma na bolj spontan način. Naj je to preko njihovih lastnih želja ali na pobudo staršev in prijateljev. Lahko pa tudi preko nekoga, ki ima osebne izkušnje (tudi večletne) kot trener, sodnik, organizator, ki svetuje kandidatu, da se odloči za določeno panogo. Slednji način vključevanja naj bil najbolj pogost, vendar je potrebno pri tem poudariti, da je kandidat v tej športni zvrsti že nekako prisoten (npr. tekme v okviru šole). Lahko je to preko športne vzgoje ali pa tudi šolskih športnih tekmovanj. Zanimivo bi bilo ugotoviti, v kakšni meri se pri usmerjanju in vključevanju igralcev v odbojko uporablja model, ki je opisan zgoraj.

Organizacijska in vsebinska zasnova dela z državnimi in regijskimi selekcijam

Odbojka ima v Sloveniji dolgo in uspešno tradicijo, a je mogoče še veliko narediti za njen razvoj tudi v prihodnosti. V preteklih letih je bilo glede tega že nekaj storjenega, predvsem pa je v tem času potrebno izkoristiti popularnost kluba ACH Volley in uspehe moške mladinske in članske ekipe, ki v zadnjem času zvišujejo popularnost odbojke.

Smernice dela z reprezentancami v odbojki so določene v Pravilniku o državnih reprezentancah, s katerimi se urejajo razmerja pri oblikovanju in vodenju državnih odbojcarskih reprezentanc Slovenije. Tako so v pravilniku omenjene obveznosti in pravice Odbojcarske zveze Slovenije, odbojcarskih društev in klubov ter igralcev in trenerjev do odbojcarskih reprezentanc Slovenije in način delovanja le-teh.

Cilji priprav in tekmovanj reprezentanc mlajših kategorij so vzgajanje, selekcioniranje in pripravljane mladih igralcev oz. igralk, ki so usmerjeni v doseganje vrhunskih rezultatov v mednarodnem merilu. Pomembno je tudi izpopolnjevanje in pridobivanje mednarodnih izkušenj tako igralcev in igralk kot tudi trenerjev, ter v skladu z realnimi možnostmi čim bolj uspešno nastopanje na uradnih tekmovanjih.

Ker v preteklosti kategorija dečkov in deklic ni imela domačih ali mednarodnih reprezentančnih tekem, se je počasi izgubljal nadzor nad kvaliteto v tej kategoriji. Prav zaradi tega se je uvedlo tekmovanje regijskih reprezentanc, država pa je s projektom zaposlovanja trenerjev preko športnih zvez (v našem primeru OZS) nastavila trenerje, ki morajo določeno število ur izpeljati v okviru OZS (trenerstvo regijskih in kasneje tudi državnih reprezentanc) in se posvetiti delu z mladimi odbojkarji in odbojkaricami.

Dosedanje izkušnje in rezultati so pokazali, da je sistem **regijskega selekcioniranja** v povezavi z dobrim delom v klubih učinkovit pristop k izboljšanju stanja kljub temu, da regijsko selekcioniranje ne poteka več pri kadetih, mladincih in članih, ampak le pri dečkih in deklicah. Želja je, da bi nekega dne lahko sistem regijskega selekcioniranja izpeljali tudi v kategorijah kadetov in mladincev, a uresničitev te želje trenutno preprečujejo finance. Upajmo, da bodo prihodnja leta prinesla napredek na tem področju.

Na ravni OZS poteka selekcija mladih odbojkarjev in odbojkaric, iz katerih zveza sestavi reprezentance v posamezni kategoriji (deklice/dečki, kadetinje/kadeti, mladinke/mladinci). Za spremljanje kvalitetnih igralcev v najmlajših kategorijah, v našem primeru dečkov in deklic, kot smo že omenili, skrbijo regijski trenerji. Le-ti so zaposleni na ministrstvu za šolstvo in šport in so zadolženi za razvoj mladih igralcev in igralk v matičnem klubu, poleg tega pa vodijo tudi regijske ali državne reprezentance.

Regijski trenerji imajo tako nalogo, da iz klubov v svojih regijah izberejo najboljše igralko oz. igralce, ki potem pod njihovim vodstvom nastopijo na turnirju regijskih reprezentanc, ki je v zadnjih letih kriterij za izbor reprezentance. Žal v tej kategoriji že nekaj let ni več reprezentančnih tekem, prav tako pa tudi CEV za to starostno skupino ne organizira uradnih tekmovanj. Izbor reprezentance kadetov/kadetinj in mladincev/mladink poteka na bolj ustaljen način. Selektorji s svojimi sodelavci, na osnovi poznavanja in rezultatov v njihovih ligah, izberejo kandidate za posamezno reprezentanco. Prav tu pa se potem pojavljajo nekatere pomanjkljivosti, saj selektorji izberejo večinoma igralce iz svojega kluba ali tiste, ki so jih opazili na kakšni tekmi, pri tem pa zanemarijo igralce, ki na tekmovanjih niso videni.

To področje izpostavljamo predvsem zato, ker smo želeli v naš vzorec zajeti čim večje število tistih, ki nastopajo za regijske in državne reprezentance. Pri dekletih nam je uspelo anketirati veliko deklet, ki nastopajo za reprezentanco, medtem ko jih je pri fantih nekoliko manj. Posebej reprezentantom pa se bomo posvetili, ko bomo raziskovali razlike med spoloma glede učnega uspeha.

Cilji regijskega selekcioniranja

Regijsko selekcioniranje poteka pri odbojki le na ravni najmlajših kategorij (dečkov in deklic). Pomembno je predvsem zaradi nadaljnega selekcioniranja za državno reprezentanco. Pri starejših kategorijah selekcija v državne reprezentance ne poteka na osnovi tekem regijskih reprezentanc, ampak so pozorni predvsem na igralce, ki so že v preteklosti tekmovali v reprezentanci (npr. kot dečki oz. deklice), ter na predloge, ki jih podajo trenerji iz klubov. Pomembno je seveda tudi to, da so uspešni na klubskih tekmovanjih, kjer jih lahko opazijo selektorji državnih reprezentanc. Cilj regijskega selekcioniranja je pravzaprav ugotoviti, kakšne so igralne sposobnosti mladih odbojkarjev in odbojkaric, kakšno je njihovo tehnično in taktično znanje ter morfološke in motorične sposobnosti.

Odbojkarji in odbojkarice, ki so izbrani v državne reprezentance so tako dodatno obremenjeni s tekmami in treningi. Poleg treningov v pripravljalnem obdobju odigrajo tudi nekaj prijateljskih tekem. Koliko tekem imajo na uradnih tekmovanjih, pa je odvisno od tekmovalnega sistema in uspešnosti njihovih ekip.

Naj še omenimo, da so nekateri mladi reprezentanti, ki velikokrat igrajo tudi za starejše kategorije, obremenjeni še z dodatnimi urami na parketu, kar med drugim pomeni tudi večje usklajevanje šolskih in športnih obveznosti.

Tekmovanja v okviru kluba in šole

Mladi odbojkarji in odbojkarice, ki so se odločili za udejstvovanje v odbojki, se udeležujejo veliko tekmovanj. Zelo pogosto je, da tisti, ki trenirajo v klubu, nastopajo na klubskih tekmah, na šolskih tekmovanjih v odbojki so predstavniki šole, nekateri najboljši pa so izbrani tudi v državne reprezentance. Prav obremenjenost s tekmami in posledično tudi s treningi smo raziskovali tudi v naši nalogi.

Tekmovanja v okviru kluba

Dečki in deklice ter kadeti in kadetinje, ki igrajo A ligo, imajo lahko na leto 24 tekem (če igrajo v B ligi malo manj), mladinci in mladinke pa le 10 tekem, če se uvrstijo na finalni turnir. Sklepamo, da najbolj nadarjeni med njimi nastopajo za več starostnih kategorij, kar pomeni, da igrajo za starejše kategorije, kar je s strani pravil OZS tudi dovoljeno. Prav to pa pomeni, da odigrajo znatno več tekem, kot bi jih sicer. (<http://www.odbojka.si/tekmovanja>)

Tekmovanja v okviru šole

Šole se lahko udeležujejo več vrst tekmovanj v odbojki. Eno izmed njih je tekmovanje v okviru Šolskih športnih tekmovanj, ki potekajo v 24 športnih panogah. V tekmovanja je vključenih približno tretjina osnovnošolcev in srednješolcev. Odbojka ima v okviru šolskih športnih tekmovanj kar pomembno vlogo zaradi velike udeležbe. V četrtfinalu je tako v letu 2006/2007 sodelovalo 32 šol pri učenkah in 32 pri učencih v predtekmovanju pa približno 80 šol v ženski konkurenci in 64 šol v moški konkurenci. V tem letu je bila tako odbojka najbolj množično tekmovanje med šolskimi športnimi tekmovanji (A. Kunčič, osebna komunikacija, 8.11.2007).

Najbolje uvrščene šole imajo tako od četrtfinala dalje 11 tekem, medtem ko je število tekem, ki so odigrane prej, odvisno od občine in prijavljenih ekip. To pomeni, da se število tekem, odigranih v občini in regiji, zelo razlikuje med seboj. Predvidevamo, da lahko nekateri v predtekmovanju odigrajo tudi okoli 6 tekem. Poleg tega moramo omeniti, da se veliko otrok, ki tekmujejo v odbojki, **udeležuje tudi drugih šolskih športnih tekmovanjih**, kar pomeni še nekaj dodatne obremenitve za mlade nadarjene športnike.

V letu 2006 so se Šolskim športnim tekmovanjem pridružila tudi tekmovanja v okviru organizacije ŠKL. Le-ta tekmovanja so prinesla določene zanimive spremembe, saj med drugim zahtevajo, da tekmujejo pri osnovnih šolah tako fantje kot dekleta v eni ekipi.

Posledično je to privedlo do tega, da se mora na šoli razvijati tako ženska kot tudi moška odbojcarska ekipa. Iz izkušenj vemo, da je bila in še vedno je marsikatera šola znana npr. le po dobri ženski ekipi (za seboj so imeli morda močan ženski odbojcarski klub), moška ekipa pa je bila veliko slabša, ali pa je sploh ni bilo. Možna je seveda tudi obratna situacija.

S pravili ŠKL pa se je začel nov pogled na šport in na ekipe, saj so morale šole sedaj v treninge vključiti tako fante kot dekleta, pa tudi sama motivacija igralcev in igralk se je povečala – predvsem na račun promocije in televizijskih posnetkov, ki so danes še vedno redkejši kot posnetki drugih športnih iger z žogo. Vendar se v zadnjem času z uspehi v tem športu tudi to spreminja.

Šole, ki se udeležijo tekmovanja ŠKL odbojka, imajo tako v okviru šole dodatne tekme. Obseg le-teh je vsako leto **drugačno (drugačen)**, saj se število šol, ki se udeležijo tekmovanja, spreminja. Lahko rečemo le to, da imajo najuspešnejše šole lahko na leto maksimalno 15 tekem.

2.2 MOTIVACIJA V ŠPORTU

Motivacija je eden izmed pomembnih dejavnikov uspešnosti v športu, med drugim tudi v odbojki. V najširšem smislu predstavlja usmerjeno, dinamično komponento vedenja. Torej je proces spodbujanja in usmerjanja dejavnosti zaradi uresničitve cilja. Ta proces je precej zapleten, njegovo razumevanje pa otežuje pojmovna zmeda, ki vlada na področju psihologije motivacije (Kajtna, 2006).

Psihologija športa se ukvarja z mnogimi psihološkimi značilnostmi športne aktivnosti. Morda najpomembnejše področje znotraj panoge predstavlja področje o motivaciji. Čeprav spoznanja psihologije motivacije dajejo marsikatero pomembno spoznanje tudi za psihologijo športa, pa se v zadnjih letih vedno bolj uveljavljajo samostojna spoznanja raziskav s področja raziskovanja konkretne športne aktivnosti. Tudi motivacija ni nikakršna izjema, zato je za razumevanje motivacije v športu potrebno k problemu pristopiti s svojimi, športno specifičnimi modeli, ki na eni strani pobirajo spoznanja splošne psihologije motivacije in jih kombinirajo s specifičnostmi športa, trenaznega procesa in tekmovanj (Tušak, 1999).

Pojmovanje motivacije v športu

Motivacija ima v športu velik pomen, kajti brez nje nekdo sploh ne bi pričel s treniranjem nekega športa, v našem primeru z odbojko. In ko bi že bil v športu, svoje poti ne bi nadaljeval, če ne bi bil dovolj motiviran. Prav zaradi tega je motivacija tudi pri mladih športnikih še kako pomembna. Teorij splošne motivacije ne moremo prenesti direktno na motivacijo za šport (Tušak, 1999).

Od motivacije je odvisna izbira in zanimanje za neko dejavnost (šport), vztrajanje v dejavnosti, intenzivnost izvajanja in ustreznost izvajanja glede na normative. Se pravi: da bi neko stvar dobro izvajali, ni dovolj le to, da smo jo sposobni tehnično in taktično dobro izpeljati, ampak moramo biti tudi dovolj motivirani, da jo bomo dobro izvedli.

Zelo pomemben vpliv na udejstvovanje posameznika v športu ima družina. Prav družina je tista, ki vzpodbudi mladega športnika k treningu in nasploh k ukvarjanju s športom. Je pa pomembno, da se športnik sam odloči za šport in ga nihče ne sili, saj bo uspešnejši tisti, ki se je odločil za šport zato, ker mu je enostavno všeč.

Motivacija za udeležbo v tekmovalnem športu je po Tušku (1999) tako klasificirana v sedem glavnih sistemov:

Popolnost: To je dati športniku možnost, da nekaj ekstremno dobro naredi oz. da je v nečem zelo dober.

Moč: Možnost za športnika, da vpliva, spremeni in kontrolira mnenja in stališča drugih ljudi do sebe.

Senzacija; vznemirjenje: možnost za vznemirljivost, zanimivost in senzorne izkušnje primarno v zvezi z novostmi, negotovostjo in kompleksnostjo.

Neodvisnost: Možnost, da športnik dela stvari samostojno, brez nasvetov ali kritik drugih.

Uspeh: Možnost, da športnik doseže status, prestiž, spoznanje in socialno odobravanje za svoje dosežke.

Agresija: Možnost, da športnik fizično dominira, da si podredi druge športnike in da jih osramoti in zastraši.

Združenje: Možnost pridobiti, ohraniti in učvrstiti tople medsebojne odnose.

Motivi

Tušak (1999) navaja, da lahko motive opredelimo kot dele motivacijske strukture, ki neposredno izzivajo človekovo aktivnost in jo usmerjajo k določenemu cilju. So dokaj stabilne strukture kognitivno-konativnega prostora, ki se začne oblikovati že zgodaj v otroštvu. Veliko teh motivov je podobnih živalskim nagonom, še več je takšnih, ki so se razvili pod vplivom najrazličnejših notranjih in zunanjih izkušenj.

Prevlada enega ali več motivov nad drugimi je posledica različnih življenjskih situacij in individualnih izkušenj. Človekova dejavnost je odvisna od bioloških in socialnih potreb ter od življenjskih razmer, v katerih je človek odraščal in v katerih živi. Te potrebe privedejo k dejavnosti šele tedaj, ko se izrazijo v duševnosti kot nagibi, motivi ali težnje. Sam obstoj potrebe še ne povzroči nujno ustrezne dejavnosti. Zgolj zaradi potrebe po gibanju še ne nastopi nujno ustrezna aktivnost, to je gibanje. Potreba po gibanju se mora prej izraziti v človekovi duševnosti tako, da sproži ustrezen motiv, ki vodi do akcije.

V svoji raziskavi Chambers (1991) navaja odgovore otrok na vprašanje, zakaj sodelujejo v športu: priložnost naučiti se veščine, možnost srečati druge, dobiti prijatelje in biti del skupine, vznemirjenje in osebni izziv, dosežki in status, telesna pripravljenost, energijska in napetostna sprostitvev in zabava. Fantje so prikazali večjo motivacijo za dosežke in status kot dekleta, ki sodelujejo bolj zaradi zabave in prijateljstva.

V naši nalogi smo motivacijo anketirancev raziskovali na podoben način kot Chambers (1991), saj smo anketirancem postavili motivacijske trditve, ki so jih nato ocenjevali. Med seboj smo primerjali tako fante in dekleta kot tudi razlike v oceni motivov med posameznimi starostnimi skupinami.

2.3 SOCIOLOŠKE RAZSEŽNOSTI ŠPORTA IN ODBOJKE

V času adolescence šport igra pomembno vlogo, saj se prav v okviru športa sklepajo nova prijateljstva, prevzemajo se različne vloge, vedenjske navade, spoznavanja emocij, ki niso prisotne na ostalih področjih življenja, sprejemanje nekaterih elementov življenjskega stila in prilagajanje skupinskim zahtevam. Tako posameznik razvija svoje aktivnosti najprej v krogu svoje družine in njenem neposrednem okolju (primarna socializacija), kasneje pa prostorsko in vsebinsko razširi svoje delovanje v različne družbene skupine (Doupona in Petrović, 2000).

Pri tem moramo poudariti, da otroci ne izberejo športa povsem po lastni izbiri. Vanj so socializirani s pomočjo staršev, vrstnikov, medijev in šole. Izbirajo med možnostmi, ki jih poznajo in ki so razpoložljive.

Ko govorimo o socializaciji v športu, moramo biti pozorni na naslednje stvari, na katere nas opozarjata Doupona in Petrović (2000):

- socializacija za šport = otroka navdušimo za šport, ga uvedemo v športno dejavnost;
- socializacija v športu = to je sprejemanje pravil, navad, obnašanja, ki so značilna za določeno skupino – ta je za odnose in procese v športnih skupinah še posebej pomemben.

Koncept socializacije se je v družbenih analizah športa uporabljal tudi kot najbolj popularen način razlaganja, kako posamezniki prevzamejo spolno identiteto. Kot pravi J. Hargreaves (1994), je dokazano, da je družina prostor, kjer se že od otroštva prevzame poseben način obnašanja, ki odgovarja družbenim pričakovanjem glede otrokovega spola in vpliva na njegovo prihodnje vključevanje in vedenje v športu. Đorđević (1984) je mnenja, da se v zgodnji adolescenci otrok še močno identificira s starši, kasneje pa mladostnik išče vzornike tudi pri učiteljih, vrstnikih, drugih odraslih ali svojih idolih.

Ožje socialno okolje

Otroci se vključujejo v športne aktivnosti predvsem zaradi zabave, kar je ena izmed primarnih determinant odločitve. Vsekakor pa je vpliv *družinskega okolja* izjemno pomemben. Anderson (2002) je v svoji študiji ugotovil, da so otroci prvič prišli v stik s športom v družini oziroma preko družinskih prijateljev. Starši imajo tako ključno vlogo pri otrokovi odločitvi za ukvarjanje s športom, pri tem pa se včasih zgodi tudi to, da prenašajo svoje ambicije na otroka. Zaradi tega so nekateri otroci preveč obremenjeni že na začetku svoje športne poti. Gabrič (1987) pa med drugim ugotavlja, da so prav starši pogosto prvi, ki pravilno ocenijo sposobnost svojih otrok in jim s tem, da jim stojijo ob strani, omogočajo dober razvoj in napredek.

Številni mladi in njihovi starši si tako želijo dovolj pogosto in kakovostno športno dejavnost. Iz teh zahtev se kmalu lahko razvije želja po resnejšem športnem udejstvovanju otrok in mladine, vzporedno s tem pa tudi želja po resnem športnem dosežku.

Če rečemo, da se osnovnih spretnosti in iger naučijo v okviru družine, pa si v osnovni šoli in v športnih klubih pridobijo prve izkušnje o organiziranih športnih **aktivnosti**. *Športni pedagogi in trenerji* imajo pomembno vlogo tudi pri usmerjanju mladih v posamezne športe. Ponudba tradicionalne športne vzgoje v šoli delu populacije otrok že zdavnaj ne zadošča več. Različne športne dejavnosti in športna ponudba, ki jo mladi spoznajo preko medijev, posameznikov in nekaterih športnih klubov, ki ponujajo zanimive programe, še dodatno spodbuja otroke in starše k športu.

Poleg staršev so tudi *vrstniki in prijatelji* tisti, ki vplivajo na to, da se posameznik začne ukvarjati s športom (Žugić, 1996). Pogosto vplivajo na izbiro športne discipline ne glede na to, ali se posameznik želi s športom seznaniti ali aktivno vključiti v treninge.

Preden se začne otrok resneje ukvarjati s športom, je dobro, da preverimo tudi same možnosti za športno udejstvovanje na lokalni ravni, njihovo začetno stanje v motoriki ter splošno psihično pripravljenost. Na začetku se otrok odloča na ravni posnemanja, kasneje pa se začne njegova motivacija spreminjati in v tem obdobju so potrebni starši, da ga obdržijo v socialni grupi, kot je odbojarska ekipa. Kasneje, ko se odloča sam, je socialno okolje še vedno pomembno za oblikovanje njegove motivacije. Če se bo nek mladostnik v ekipi dobro počutil, bo posledično rad prihajal na treninge in tekme.

Kdo je najbolj zaslužen za to, da se mladi odločajo za šport, kot je odbojka, bomo ugotovili v **napi** raziskavi, saj nas bo zanimalo, kdo jih je seznanil z možnostjo treniranja v klubu.

Prostočasne dejavnosti mladih športnikov

V času, ko računalnik in televizija vedno bolj razširjata svoj »del« v prostočasnih dejavnostih, je ukvarjanje s športom in drugimi dejavnostmi, ki spodbujajo razvoj otrok, še toliko bolj dobrodošlo. Otroci se po informacije tako ne odpravljajo več peš v knjižnico in v knjigah iščejo podatke, ki jih potrebujejo. Raje se usedejo pred računalnik, ki ga imajo skoraj že v vsakem gospodinjstvu, in se odpravijo na lov za informacijami. Koliko časa preživijo v mladih letih pred ekrani je odvisno predvsem od staršev in njihove vzgoje, čeprav je res, da brez računalnika danes enostavno ne gre več in bi lahko rekli, da je nujno zlo. Seveda pa je prosti čas namenjen tudi druženju s prijatelji, ki je dandanes še toliko bolj pomembno. Starejši kot so otroci, manj časa preživijo v krogu svoje družine in več s prijatelji.

Ukvarjanje s športom v otroški ali mladinski dobi naj ne bo opredeljeno kot pretrdo delo, ampak kot prostočasna dejavnost. Na ta način v življenju mladih odigra zelo pomembno vlogo, saj je danes v pedagogiki zelo poudarjena vzgoja za smiselno preživljanje prostega časa.

Smo mnenja, da v odbojki ni prevelike obremenjenosti otrok ter da večina tistih, ki so se v mladih letih resno ukvarjali z odbojko, na ta leta ne gleda kot na izgubljena leta. Marsikomu je prav odbojka odprla vrata v nova doživetja v tujih državah, nova poznanstva, druženje in zabavo, kar je predvsem posledica tega, da je odbojka družaben šport z 12 in več igralci. Kakšna je njihova obremenjenost in koliko časa jim še preostane za druženje s prijatelji in drugo, pa bomo raziskali v nalogi.

Mogoče je slediti izhodišču, da je poleg športa, pri mlademu človeku treba oblikovati vsaj enega ali dva vzorca pristočasnih dejavnosti in interesov. To še zlasti zato, ker je nekatere lastnosti in sposobnosti, ki jih je mogoče razviti in uresničiti v prostem času, v odrasli dobi komaj še možno razviti. Smisel za posebej bogat jezik, glasbene interese, estetske navdihe, orientacijo k naravi je gotovo težje doseči ob koncu športne kariere, kot pa v mladostniški dobi (Štrum, 1995).

Grilova (2004) je pri raziskovanju, kaj počnejo mladi v Ljubljani v prostem času, prišla do sledečih ugotovitev. Šestina mlajših anketiranih mladostnikov, starih med 12 in 14 let, se v prostem času ne udeležuje nobene organizirane pristočasne dejavnosti, medtem ko ostali povprečno obiskujejo dva krožka. Malo več kot četrtnina jih obiskuje krožek tujega jezika, sedmina jih hodi h košarki, verouku ali pa plešejo. Malo več kot desetina jih obiskuje glasbeno šolo, približno toliko jih hodi tudi na odbojko. Nekoliko manj kot desetina jih je vključenih v glasbeno skupino oz. pevski zbor, približno toliko jih igra nogomet. Pri starejših mladostnikih, starih od 15 do 18 let, je malo drugače. Dve petini jih ne obiskuje nobene organizirane pristočasne dejavnosti. Ostali srednješolci povprečno obiskujejo en ali dva krožka. Približno osmina srednješolcev hodi na fitnes ali aerobiko. Enak delež se jih vključuje v glasbeno skupino ali pevski zbor. Nekoliko manj se jih, kot izvenšolsko dejavnost, uči tuj jezik. V raziskavi so prav tako ugotovili, da se želijo mlajši in starejši mladostniki v prostem času predvsem ukvarjati s športom, z umetnostjo in se zabavati.

Učni uspeh in čas, posvečen učenju

Na videz je učni uspeh kriterij, ki nima velikega vpliva na ukvarjanje z določenim športom, vendar temu ni tako. Učni uspeh je kriterij, ki ga ne smemo podcenjevati in mu moramo posvetiti kar precej pozornosti. Je namreč merilo otrokove inteligentnosti. Kako bo v igri sprejemal informacije, kako jih bo reševal, kakšne bodo njegove vedenjske lastnosti. Vse to so vprašanja, na katera nam lahko odgovori učni uspeh (Gabrič, 1987).

Naš cilj mora biti izoblikovanje celovite osebnosti tako na motoričnem kot na intelektualnem nivoju. Celovita osebnost v našem primeru ni tisti odbojkar, ki da največ točk, temveč je to osebnost, ki ima poleg motoričnih, razvite tudi druge sposobnosti. Takšna celovita osebnost mora biti sposobna komunicirati z ljudmi, biti mora razgledana, izobražena in omikana.

Zanimiv podatek se nam je zdel, da so v raziskavi (Jurak, Kovač, Strel, 2005) ugotovili, da imajo perspektivni športniki podoben splošen uspeh na maturi kot njihovi vrstniki in nekoliko nadpovprečen v obveznih maturitetnih predmetih. Jurak, Kovač Strel (2005) so tudi ugotovili, da so imeli športniki v zadnjih treh letih šolanja v osemletki povprečno boljši uspeh od prav dobrega (povprečje je bilo 4,21, standardni odklon pa 0,72).

Razlike med dijaki brez statusa in s statusom in podatki, ki jih je zbrala Koširjeva (1992)

Preglednica 1: Učni uspeh dijakov brez statusa in s statusom športnika

OCENA	BREZ STATUSA	S STATUSOM ŠPORTNIKA
1	1,0 %	3,3 %
3	53,0 %	53,3 %
4	37,0 %	36,7 %
5	9,0 %	6,7 %

Ugotovili so, da ni statistično značilnih razlik med skupino anketirancev s statusom športnika in tistimi, ki statusa nimajo. Nam se je zdel zanimiv podatek, da ocena 2 ni bila prisotna.

Čas učenja

Preglednica 2: Čas učenja dijakov brez statusa in s statusom športnika

ČAS UČENJA	BREZ STATUSA	S STATUSOM ŠPORTNIKA
do 1 ure	34,0 %	33,3 %
do 2 uri	37,0 %	40,0 %
do 3 ure	20,0 %	20,0 %
več kot 3 ure	9,01 %	6,7 %

V raziskavi so ugotovili, da se skupina s statusom športnika in tista brez njega statistično značilno ne razlikujeta. Večina dijakov se uči 1–2 uri dnevno. Praviloma so raziskave doslej pokazale, da se zlasti športno nadarjeni učenci učijo manj pri enakem ali celo boljšem učnem uspehu, kot njihovi sošolci. Vrsta teoretikov si to razlaga na različne načine (Košir, 1992).

V raziskavi je omenila tudi mnenja nekaterih teoretikov, ki so si enotni, da delavna disciplina športnika in potreba po racionalnem izkoristku dne¹ odločilno vplivata na to, da se športniki učijo manj oz. manj presedijo za knjigami kot njihovi sovrstniki.

Če povzamemo na kratko, se bomo v naši diplomski nalogi posvečali procesu usmerjanja v odbojko in poskušali ugotoviti, na kakšen način se mladi seznanjajo z odbojko, katera so tista leta, pri katerih se najbolj pogosto vključujejo v ta šport ter kakšni so postopki pri tem vključevanju. Pri tem imamo v mislih plačevanje članarine in vavnine ter višino le-teh.

Prav tako nas bo zanimalo število tekmovanj, ki se jih udeležujejo pod okriljem šole, kluba in reprezentance, ter njihove obremenitve s samimi pripravami in treningi.

Posvetili smo se tudi področju motivacije, kjer nas je zanimalo, kaj mladim veliko pomeni, kateri so tisti motivi, ki jim dajejo mladi odbojkarji in odbojkarice prednost, ter le-te primerjali po spolu in starostnih skupinah med seboj. Ker pa je glavna naloga oziroma obveznost mladih ljudi šola in učenje, ²samo se odločili, da raziščemo, kakšen šolski uspeh imajo anketiranci in anketiranke, ter koliko časa pravzaprav posvetijo samemu učenju. A ker je dan sestavljen tudi iz bolj prijetnih opravil za mlade športnike, kot je učenje, nas je zanimalo, kako le-ti preživljajo svoj prosti čas.

3 CILJI

Na podlagi predstavljenega predmeta in problema naloge je cilj diplomskega dela ugotoviti in pojasniti:

- nekatere dejavnike igralnega statusa igralca oz. igralko v posameznih starostnih kategorijah;
- dejavnike, ki vplivajo na odločanje za vadbo odbojke;
- ugotoviti obremenjenost odbojkarjev s treningi in tekmovanji;
- ugotoviti, s čim si igralci poleg odbojke zapolnijo prosti čas;
- ugotoviti nekatere dejavnike, ki so povezani s šolanjem (učna uspešnost, čas učenja ...);
- ugotoviti nekatere motivacijske dejavnike, ki so pomembni pri vključitvi mladostnika v proces vadbe odbojke, ter jih primerjati med spoloma po starostnih kategorijah.

4 HIPOTEZE

H1: Socializacija za šport (odbojko) v vseh starostnih skupinah statistično značilno razlikuje odbojkarje od odbojkaric.

H2: Povprečno število ur učenja na teden statistično značilno razlikuje odbojkarje od odbojkaric. Več se učijo odbojkarice.

H3: Učni uspeh statistično značilno razlikuje odbojkarje od odbojkaric. Boljši učni uspeh imajo odbojkarice.

H4: Med različnimi starostnimi skupinami (dečki–deklice, kadeti–kadetinje, mladinci–mladinke) obstajajo statistično značilne razlike v motivih za ukvarjanje z odbojko.

H5: V vseh starostnih skupinah obstajajo statistično značilne razlike v motivih za ukvarjanje z odbojko med odbojkarji in odbojkaricami.

H6: Člani državnih reprezentanc imajo statistično značilen različen šolski uspeh od ostalih igralcev (a) – v letu 2004/2005 in (b) – v letu 2003/2004.

METODE DELA

4.1 VZOREC MERJENCEV

V raziskavo smo zajeli 238 odbojkarjev in odbojkaric (125 fantov in 113 deklet) iz 47 odbojgarskih klubov iz vse Slovenije, starih od 13 do 19 let. Razporedili smo jih v sledeče starostne skupine: 129 dečkov in deklic (starih od 13–14 let; letnik 1991 in 1992), 58 kadetov in kadetinj (starih od 15–16 let; letnik 1989 in 1990) ter 38 mladincev in mladink (starih od 17–18 let; letnik 1987 in 1988). Skupaj jih je tako po kategorijah 225.

Med anketiranci je bilo 177 klubskih igralcev in 61 tistih, ki nastopajo za reprezentanco. Med mladinkami in mladinci je reprezentantov 12, med kadeti in kadetinjami jih je 19, ter med dečki in deklicami 29 (regijske reprezentance).

4.2 VZOREC SPREMENLJIVK

Vprašalnik je zajemal pet sklopov. Prvi sklop obravnavanih spremenljivk se nanaša na nekatere spremenljivke igralnega statusa (starost, višina, teža igralca, njegovo igralno mesto ter višina očeta in matere). Drugi del vsebuje spremenljivke vključevanja v odbojko in pogoje treniranja (starost, pri kateri so se vključili, razlog vključitve, treniranje, finančne obremenitve ...). Tretji sklop je posvečen nekaterim spremenljivkam obremenjenosti igralcev in igralk (število tekmovalj in treningov v šoli, klubu in reprezentanci). V četrtem sklopu so nas zanimale spremenljivke, ki so povezane s prostočasnimi in družabnimi aktivnostmi ter učenjem (število ur učenja in učni uspeh, čas, porabljen za gledanje televizije, čas sedenja pred računalnikom, čas družabnih dejavnosti ...). V zadnjem, petem sklopu vprašanj pa smo ugotavljali motive, zaradi katerih se mladi ukvarjajo z igranjem odbojke. Vprašalnik je priloga naloge.

4.3 NAČIN ZBIRANJA PODATKOV

Podatke smo pridobili s pomočjo anketnega vprašalnika, ki je obsegal 33 vprašanj. Vprašalnike so igralci/-ke mlajših kategorij dobili na turnirju regijskih reprezentanc ter

treningih kadetskih in mladinskih reprezentanc. Nekaj anket pa je bilo poslanih v klube in so jih mladi odbojkarji in odbojkarice izpolnili na treningih, pri tem pa so jim pomagali njihovi trenerji, ki so bili poučeni o načinu izpolnjevanja anket. Trenerji so nam jih nato vrnili osebno ali po pošti. Zbiranje podatkov je potekalo konec šolskega leta 2005/2006, v raziskavo pa je bilo vključenih 47 moških in ženskih klubov iz vse Slovenije.

4.4 METODE OBDELAVE PODATKOV

Zbrane podatke smo obdelali s statističnim programom SPSS. Osnovne značilnosti vzorca smo ugotavljali s pomočjo osnovnih statističnih parametrov. Razlike med izbranimi skupinami odbojkarjev in odbojkaric pa smo preverjali s pomočjo T-testa, analize variance ter Pearsonovega hi-kvadrata. Pri določenih temah smo anketirance razdelil v tri skupine po kategorijah:

5 REZULTATI IN RAZPRAVA

5.1 OSNOVNE ZNAČILNOSTI MERJENCEV

V naslednjih podpoglavjih so predstavljene osnovne antropometrične značilnosti igralcev in igralk zajete v raziskavo (telesna teža in višina), poleg tega pa še igralni staž in igralno mesto, na katerem igrajo mladi odbojkarji in odbojkarice. Vsi ti podatki nam bodo koristili v nadaljevanju pri interpretaciji rezultatov.

Telesna višina in teža

Preglednica 3: Povprečna telesna višina po kategorijah in spolu

KATEGORIJA	SPOL	ŠTEVILO	MEDIJANA	ST. ODKLON
Mladinci in mladinke	moški	30	189	9,15
	ženske	8	174,12	2,03
Kadeti in kadetinja	moški	30	183,3	7,4
	ženske	28	172,29	6,41
Dečki in deklice	moški	58	177,67	7,52
	ženske	71	173,42	5,17

Povprečna višina mladincev in mladink je bila 185,87 cm, kadetov in kadetinj 177,98 cm, povprečna višina dečkov in deklic pa je bila 175,33 cm. Zanimiva je primerjava z višino deklet in fantov od 1.–4. letnika v športnih oddelkih (Košir, 1992). Po starosti bi lahko rekli, da se to sklada z dvema našima skupinama, in sicer s kadeti in kadetinjami ter mladinci in mladinkami. V raziskavi Koširjeve je bila tako povprečna višina fantov in deklet vseh štirih letnikov enaka 174,45, iz česar lahko sklepamo, da je naš vzorec mladih odbojkarjev in odbojkaric nadpovprečno visok, a moramo pri tem upoštevati tudi dejstvo, da so v raziskavah (Strel, 2006) ugotovili, da se povprečna višina mladine z leti povečuje.

Anketirance smo razdelili v razrede po višini:

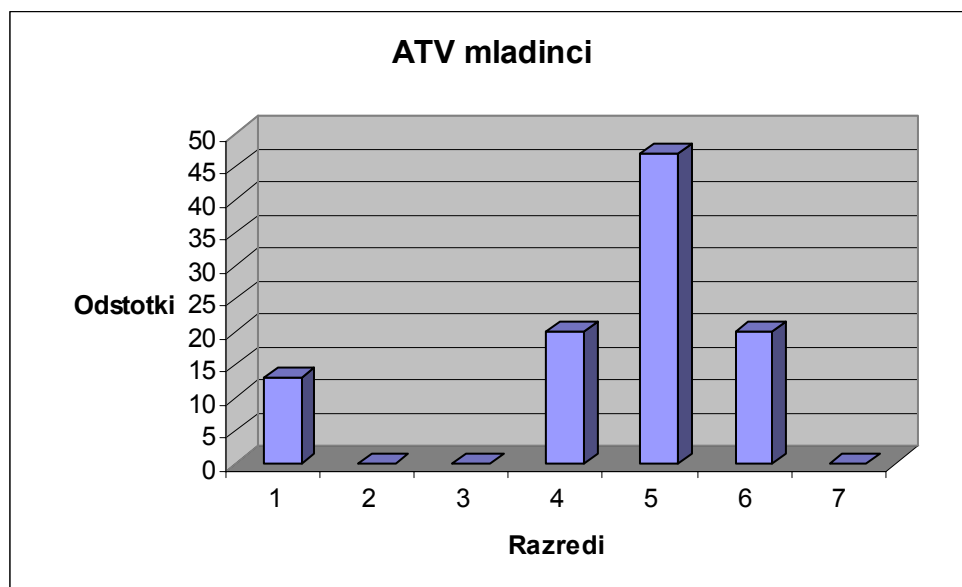
Preglednica 4: Razporeditev telesne višine po razredih

RAZREDI	cm
1	141–150
2	151–160
3	161–170
4	171–180
5	181–190
6	191–200
7	201–210
Skupno	

Telesna višina po spolu in kategorijah

a) MOŠKI

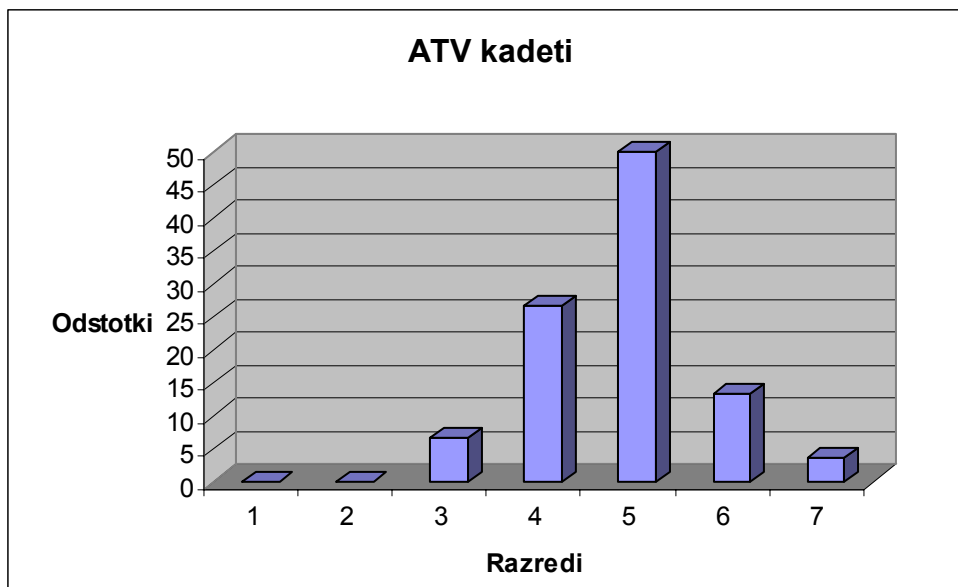
Graf 1: Telesna višina – mladinci

Rezultati, ki smo jih dobili, so zelo presenetljivi, saj naj bi bilo med mladinci kar 13 % tistih, ki naj bi bili visoki do vključno 150 cm. V resničnost teh podatkov nekoliko dvomimo, saj med dečki, ki so mlajši, ni nikogar, ki bi bil tako visok, zato si ta rezultat razlagamo z neresnostjo mladih anketirancev.

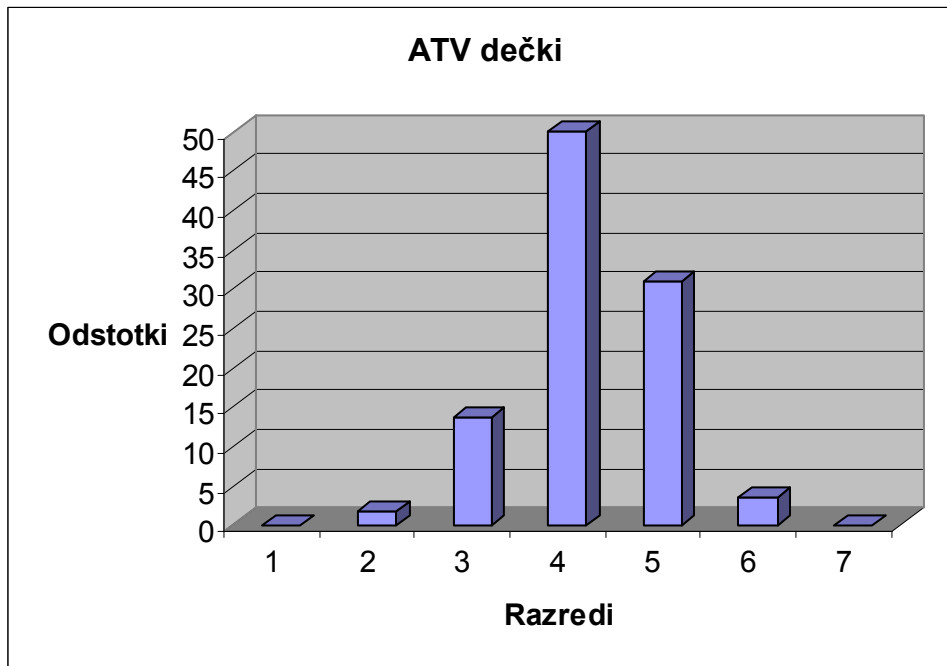
Največ anketirancev je tako velikih od 181–190 cm, kar je izredno dobrodošel podatek za naprej. To nam tudi pove, da je bilo delo v preteklosti dobro, predvsem sama selekcija mladih v klube.

Graf 2: Telesna višina – kadeti

Višina kadetov se giblje od 161 cm do več kot 201 cm, s tem da slednjo višino presega en anketiranec. Tako kot pri mladincih je največ kadetov velikih od 181–190 cm, kar prav tako pomeni dobre obete za prihodnost, saj je višina v odbojki še kako pomemben dejavnik.

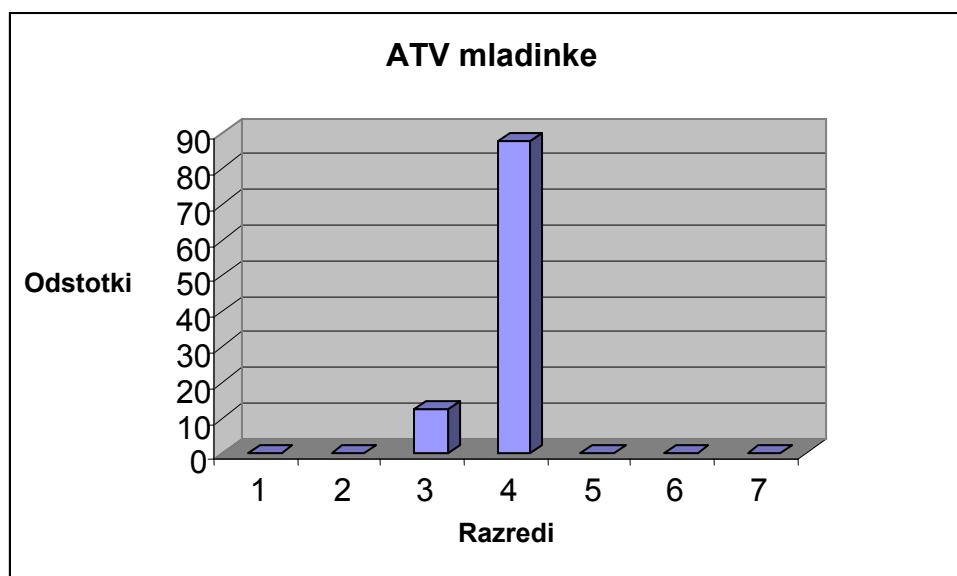
Graf 3: Telesna višina – dečki

Dečki so po pričakovanjih manjši od kadetov in mladincev. Največ jih je visokih med 171–180 cm. Veliko je tudi tistih, ki so visoki med 181–190 cm; in če vemo, da so dečki še v razvoju in da niso še dosegli svoje končne višine, lahko rečemo, da bo tudi ta generacija visoke rasti. Če te rezultate primerjamo s tistimi, ki so jih dobili pri košarkarjih iste starosti (Mislej, 2007), lahko rečemo, da so si po višini mladi odbojkarji izredno podobni.

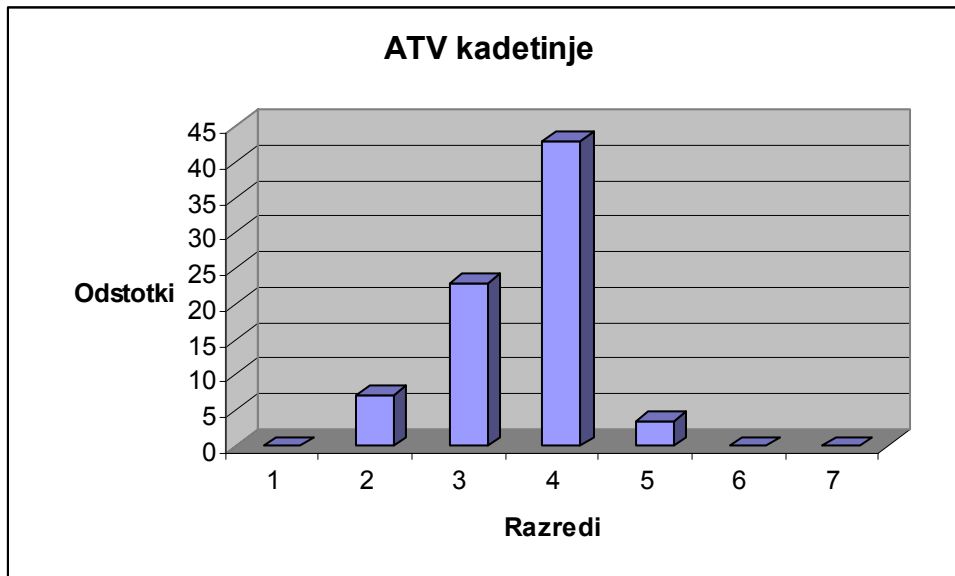
b) ŽENSKE

Graf 4: Telesna višina – mladinke

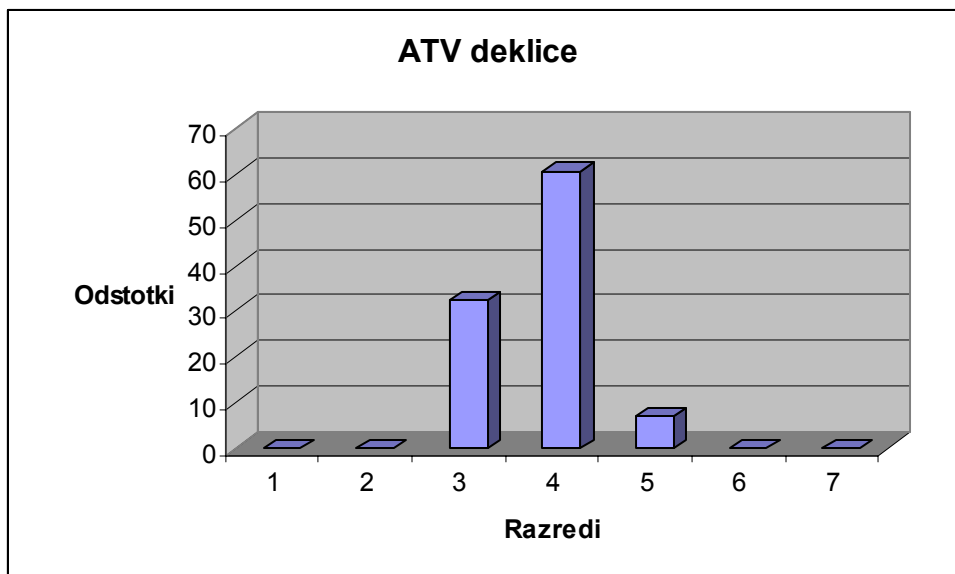
Mladink, zajetih v raziskavo, je le osem, večina izmed njih pa se uvršča v razred od 171–180 cm. Da bi dobili podatke, ki bi jih lahko posplošili na širšo populacijo, bi morali v prihodnje v anketo vključiti večje število odbojkaric, ki se uvrščajo v kategorijo mladinke.

Graf 5: Telesna višina – kadetinja

Podobno kot pri mladinkah je večina kadetinj visoka od 171–180 cm. Druga največja skupina pa se giblje med 161 in 170 cm.

Graf 6: Telesna višina – deklince

Prav tako kot pri mladinkah in kadetinjah se presenetljivo veliko deklet po višini uvršča v 4. razred (171–180 cm) ali pa v tretjega (161–170 cm), kar je prav tako obetavno za prihodnost, saj so deklince še v razvoju, kar pomeni, da imamo potencialno generacijo, ki bi lahko dosegla lepo povprečji v višini.

Telesna teža

Preglednica 5: Povprečna telesna teža po spolu in kategorijah

KATEGORIJA	SPOL	ŠTEVILO	MEDIJANA	ST. ODKLON
Mladinci in mladinke	moški	30	79,8	9,37
	ženske	8	66	5,37
Kadeti in kadetinje	moški	30	72,47	8,98
	ženske	28	63,64	7,82
Dečki in deklice	moški	58	64,31	10,78
	ženske	71	58,25	6,25

Pri teži smo naredili analizo podatkov posebej za dekleta in fante. Če primerjamo rezultate z raziskavo športnih oddelkov v gimnaziji (Košir, 1992), kjer fantje četrtnih letnikov tehtajo med 64,1 kg in 74,7 kg ter dekleta med 58,3 kg in 61,4 kg, lahko sklepamo, da so dekleta težja v primerjavi s svojimi sovrstnicami, prav tako kot fantje. Že na prvi pogled je razvidno, da imajo povprečno tako dekleta kot fantje večjo težo, kar je po vsej verjetnosti posledica višje telesne višine. Spet moramo omeniti, da so podatki malo starejši in da se je telesna teža, prav tako kot višina, v zadnjih letih povečevala (Strel, 1996). Slednji je v svoji raziskavi ugotovil, da so se v zadnjih desetletjih dolžinske mere precej spremenile, saj so bili štirinajstletni dečki leta 1993 za kar 8 cm višji od svojih sovrstnikov leta 1970. Pričakovane so tudi spremembe v telesni teži, saj so bili štirinajstletniki in štirinajstletnice leta 1993 za 10 % težji od svojih sovrstnikov leta 1970.

Anketirance smo razdelili v skupine

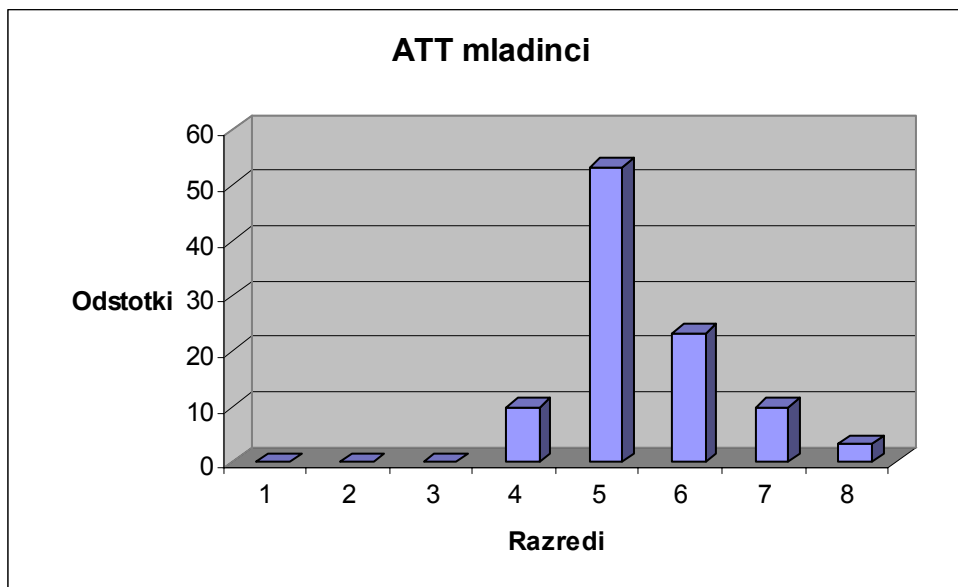
Preglednica 6: Razporeditev telesne teže po razredih

RAZREDI	cm
1	31–40
2	41–50
3	51–60
4	61–70
5	71–80
6	81–90
7	91–100
8	100–110
Skupno	

Telesna teža po spolu in kategorijah

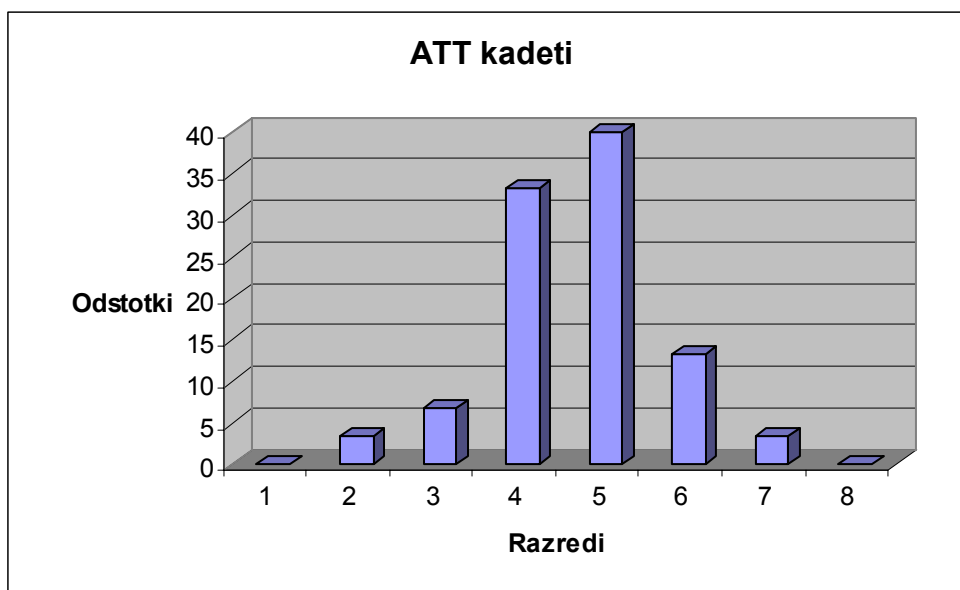
a) MOŠKI

Graf 7: Telesna teža – mladinci

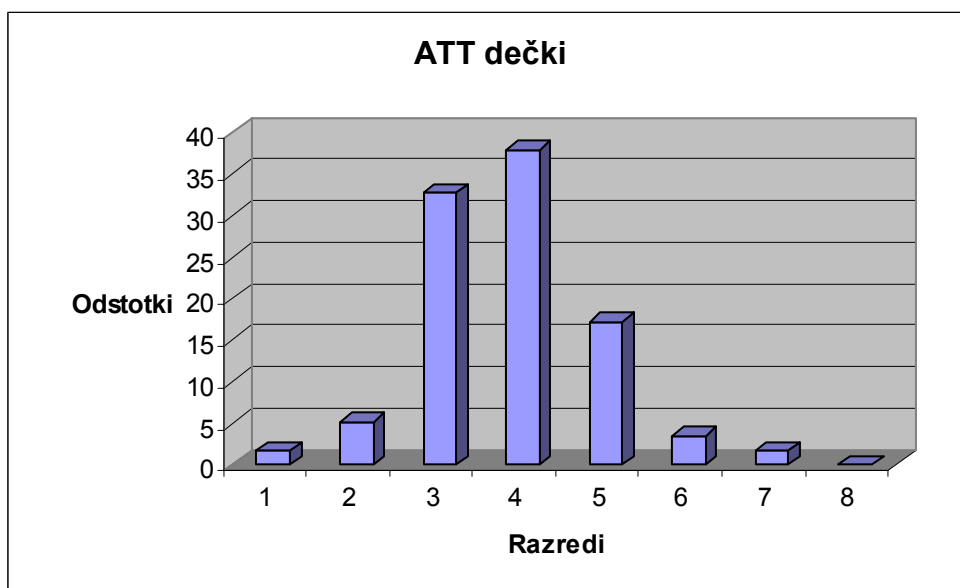

Telesna teža več kot polovice mladincev se giblje med 71 in 80 kg, kar je bilo pričakovano glede na telesno višino. Nihče od fantov pa ni lažji od 60 kg, kar je zanimivo glede na to, da naj bi jih bilo kar 13 % manjših od 150 cm. Predvidevamo, da je ta rezultat tudi pokazatelj neresnega izpolnjevanja ankete nekaterih posameznikov pri vprašanju telesne višine.

Graf 8: Telesna teža – kadeti

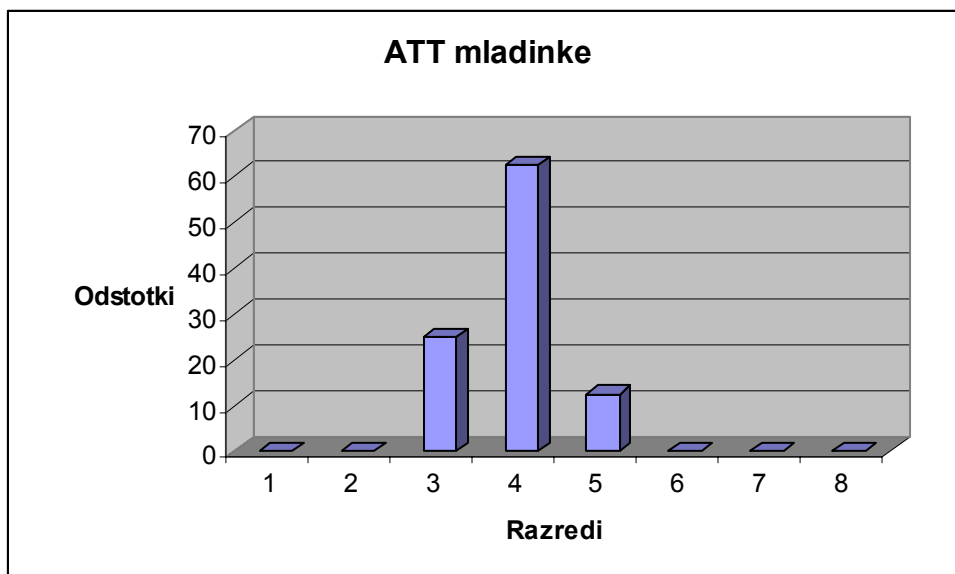
Graf 9: Telesna teža – dečki

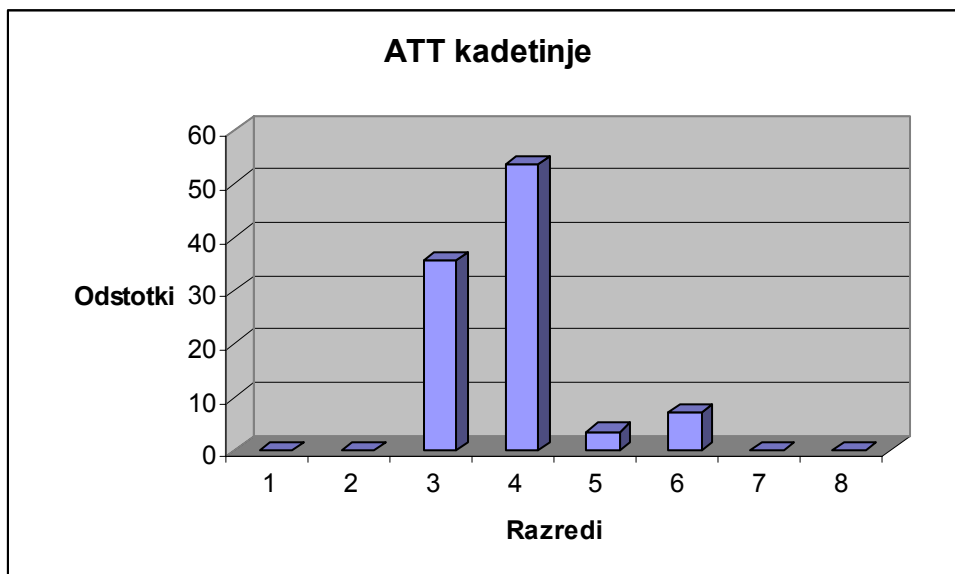
Če primerjamo pridobljene rezultate s tistimi, ki so jih dobili pri raziskavi košarkarjev enake starosti (Mislej, 2007), je pri njih slika zrcalna. Največ je tistih, ki so težki od 51–60 kg (3. razred po teži), tem po številčnosti sledijo tisti, ki tehtajo med 61 in 70 kg (4. razred po teži) in nato še tisti, s težo med 41 in 50 kg. Tako kot košarkarji (za 6 kg) so tudi naši odbojkarji težji kot kažejo podatki splošne populacije otrok te starosti, in sicer za 9 kg.

b) ŽENSKE

Graf 10: Telesna teža – mladinke

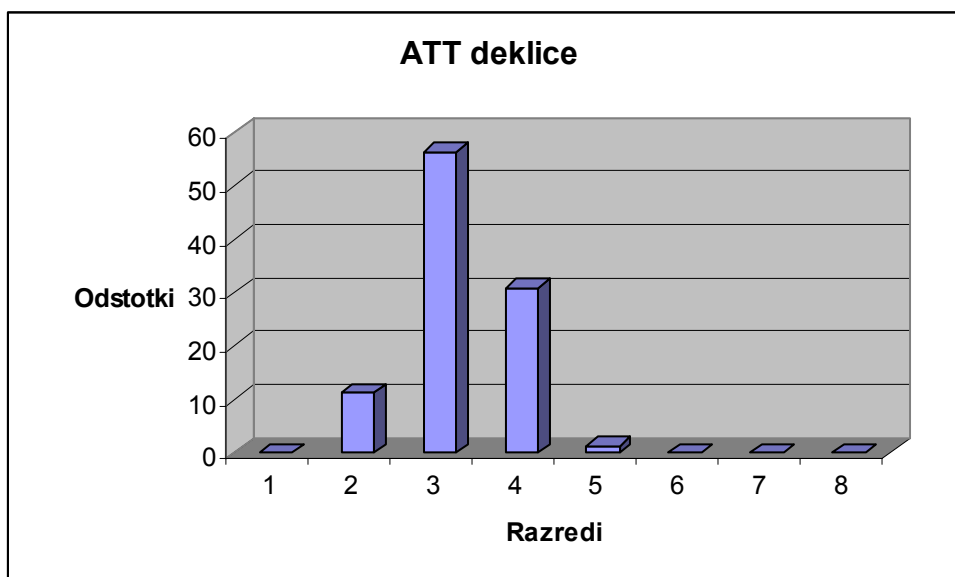

Graf 11: Telesna teža – kadetinje

Največ deklet je težkih med 61 in 70 kg, tem pa po številčnosti sledijo tiste, s težo od 61–70 kg.

Graf 12: Telesna teža – deklice

Največ deklic se uvršča v tretji razred po teži, in sicer med 51 in 60 kg. Tudi dekleta, tako kot fantje, so težja kot kažejo podatki splošne populacije otrok te starosti, saj jo presegajo za kar 5 kg, medtem ko mlade košarkašice iste starosti le za 1 cm. Na razliko med košarkašicami in odbojkaricami vpliva tudi to, da so slednje v povprečju za 5 cm višje.

Igralni staž in igralna mesta

Igralni staž

Preglednica 7: Igralni staž

SPOL	KATEGORIJA	ŠTEVILO	POVPREČJE	MINIMUM	MAKSIMUM	STANDARDNI ODKLON
Moški	Mladinci	30	6,83	2	12	2,79
	Kadeti	30	5,87	1	8	2,08
	Dečki	58	4,57	1	10	1,70
	Skupaj	118	5,47	1	12	2,31
Ženske	Mladinke	8	6,88	4	9	1,64
	Kadetinje	28	5,32	2	8	1,52
	Deklice	71	5,04	1	8	1,57
	Skupaj	107	5,25	1	9	1,62

Če primerjamo med seboj starostne skupine, so opazne razlike med spoloma, saj so se tista dekleta, ki spadajo v kategorijo deklic, prej odločila za treniranje odbojke kot dečki, medtem ko je pri kadetih in kadetinjah ravno obratno. Med mladinci in mladinkami pa ni večjih razlik glede igralnega staža.

Začetek igranja odbojke

Povprečno leto (povprečna starost), pri katerem so naši anketiranci pričeli s treniranjem odbojke, je 10,5 let, medtem ko je pri dekletih 10,31 let. To pomeni, da se tako mladi fantje kot dekleta v odbojko vključujejo pri približno enaki starosti. Iz rezultatov je razvidno tudi to, da se jih je 56,3 % začelo z odbojko resneje ukvarjati v kategoriji mini odbojka, 29,8 % v kategoriji mala odbojka, 10,5 % v kategoriji deklic in dečkov in le 3,4 % v kategoriji kadetinj in kadetov. Le-to nam pove, da so se mladi, uspešni odbojkarji in odbojkarice začeli že zelo zgodaj ukvarjati z odbojko.

Tudi tukaj izstopa podatek, da sta tako en anketiranec kot tudi ena anketiranka začela trenirati s 4 leti. Ne zavračamo možnosti, da sta ta podatka resnična, saj v nekaterih klubih v skupine mini odbojke vključujejo tudi zelo majhne otroke. Smo mnenja, da se na splošno v zgodnjih letih vključujejo predvsem tisti otroci, ki imajo podporo in spodbudo s strani staršev. Tisti, ki se vključujejo kasneje, pa imajo sami željo in motivacijo po udejstvovanju v odbojki. Med slednjimi sem bila tudi jaz v svoji generaciji, čeprav se nekateri kasneje lotijo odbojke tudi zato, ker so jih šele takrat opazili in povabili v svoje klubske vrste.

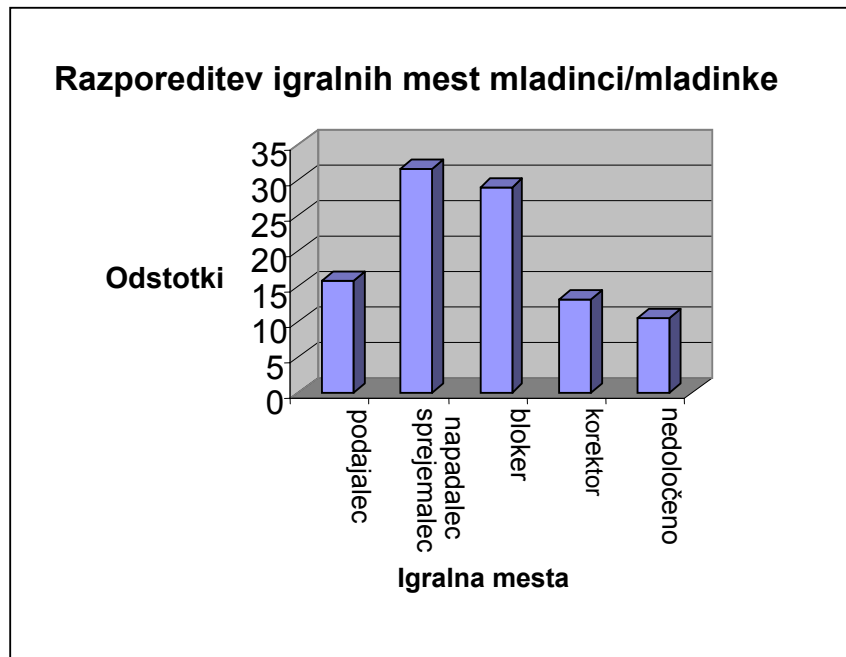
Iz rezultatov lahko tudi vidimo, da se jih je večina vpisala k odbojki v času, ko so bili stari toliko, da so igrali v kategoriji mini odbojke, kar pomeni, da jih je bilo kar 134 starih deset let in manj, ko so se začeli ukvarjati z odbojko. Od 11–12 let je bilo starih 71 anketirancev in od 13–14 let 25 anketirancev, ko so se odločili za ta šport. Le osem pa jih je bilo starih med 15 in 16 let, ko so začeli trenirati. Da je večina mladih odbojkarjev in odbojkaric začela trenirati že v kategoriji mini in male odbojke, nam pove, da smo na pravi poti.

Igralna mesta

Razporeditev igralnih mest glede na kategorije

a) MLADINCI IN MLADINKE

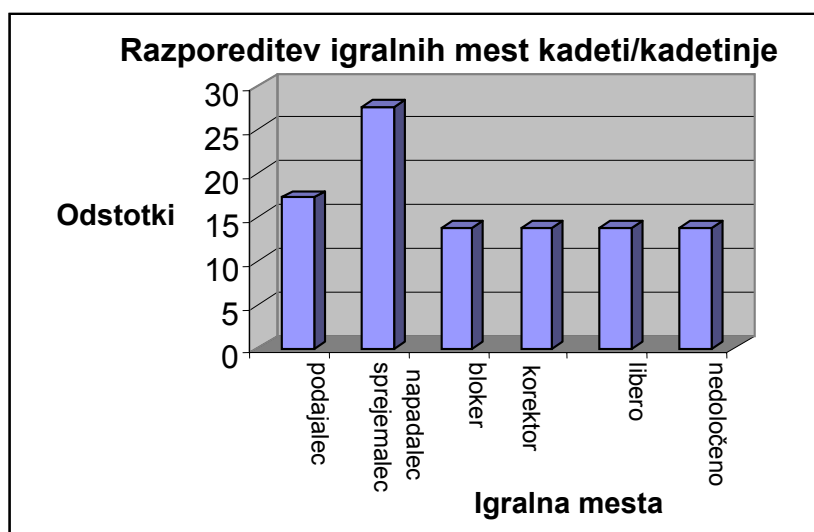
Graf 13: Razporeditev igralnih mest v kategoriji mladink in mladincev

Od skupno 38 mladincev in mladink, ki smo jih zajeli v anketno, jih je 12 napadalcev sprejemalcev, 11 blokerjev, 6 podajalcev, 5 korektorjev in štiri, za katere je igralno mesto še nedoločeno. Zanimivo je, da nihče izmed anketirancev ni za svoje igralno mesto označil prostega igralca ali libera. To si razlagamo z dejstvom, da slednji v anketo niso bili vključeni.

b) KADETI IN KADETINJE

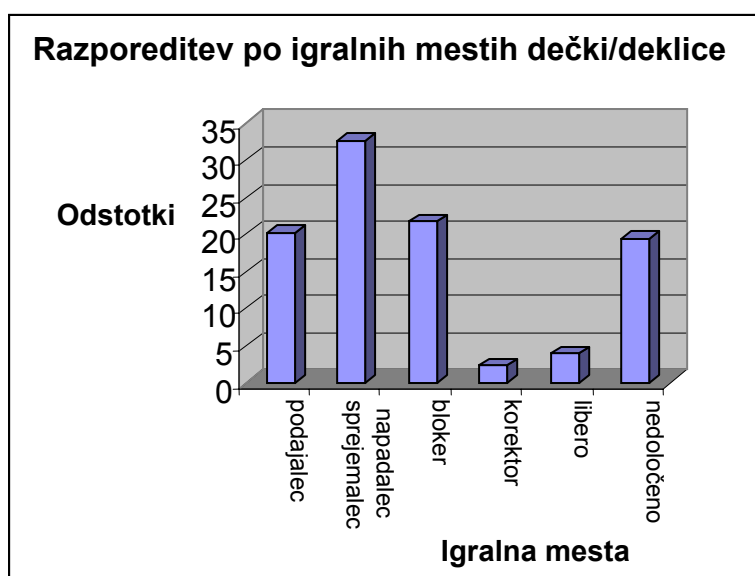
Graf 14: Razporeditev igralnih mest v kategoriji kadetinj in kadetov

Izmed 58 kadetov in kadetinj jih 16 igra na poziciji napadalca sprejemalca, 10 na poziciji podajalca, potem pa še osem na pozicijah blokerja, korektorja in libera, osem pa jih še nima določenega igralnega mesta. Pri tem je zanimivo, da je pri kadetih in kadetinjah kar 8 igralcev, ki igrajo na poziciji libera, pri mladincih in mladinkah pa ni bilo nobenega.

c) DEČKI IN DEKLICE

Graf 15: Razporeditev igralnih mest v kategoriji deklic in dečkov

Naša najbolj obsežna skupina, vključena v raziskavo, je bila skupina dečkov in deklic, ki jih je bilo vseh skupaj kar 129. Od tega jih največ igra na poziciji napadalca sprejemalca, po številčnosti sledijo blokerji ter presenetljivo podajalci. Zanimivo je, da le 19,4 % deklic in dečkov nima določenega igralnega mesta. Glede na njihova leta bi bilo pričakovati, da bo le-teh več, saj naj bi specializacija potekala šele po 15 letu (dečki in deklice pa so stari od 11 do 14 let).

Razporeditev igralnih mest glede na spol

Preglednica 8: Razporeditev igralnih mest:

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Podajalec	19	15,3
Podajalka	26	23,0
Napadalec sprejemalec	39	31,4
Napadalka sprejemalka	35	31,0
Bloker	24	19,4
Blokerka	23	20,3
Korektor (m)	9	7,3
Korektor (ž)	7	6,2
Libero (m)	7	5,6
Libero (ž)	7	6,2
Nedoločeno (m)	26	21,0
Nedoločeno (ž)	15	13,3
SKUPAJ (m)	124	100
SKUPAJ (ž)	113	100

Največ mladih odbojkarjev igra na mestu napadalca sprejemalca, sledijo tisti, ki še nimajo določenega igralnega mesta, nato pa po pričakovanju blokerji. Manj je podajalcev, korektorjev in liberov. Pri dekletih je prav tako največja skupina igralk, ki igrajo na mestu napadalca sprejemalca. Za razliko od fantov, temu sledi veliko število igralk, ki igrajo na mestu podajalke, šele nato **pridejo kvantiteti** na vrsto igralke na mestu blokerja. Razlog za to je mogoče pomanjkanje dobrih podajalk v članskih ligah, eden izmed razlogov pa je tudi ta, da veliko ženskih ekip igra z dvema podajalkama (sistem 4:2 ali 6:2). Pri dekletih izstopa tudi podatek, da je le 13,3 % deklet, ki še nimajo določenega igralnega mesta, iz česar sklepamo, da se igralke veliko prehitro usmerja in specializira na določena igralna mesta. Vzrok za to je lahko tudi želja trenerja, da bi čim prej začeli igrati sistem 5:1.

Članarina in vadbina

Članarina

Preglednica 9: Članarina

KATEGORIJE	Plačevanje članarine	KATEGORIJA			SKUPAJ
		1	2	3	
Moški	DA	9	13	20	42
	NE	21	17	38	76
	Skupaj	30	30	58	118
Ženske	DA	6	3	22	31
	NE	2	25	49	76
	Skupaj	8	28	71	107

Glede na rezultate, ki smo jih dobili, lahko rečemo, da 30 % mladincev in kar 75 % mladink plačuje članarino. Pri tem moramo poudariti, da je bilo v anketo vključenih le 8 mladink, zato te podatke ne moremo posplošiti na celotno populacijo, ampak smo tak odstotek dobili le pri našem vzorcu. Pri kadetih je prišlo do preobrata, saj kar 43,3 % kadetov plačuje članarino, medtem ko je kadetinj, ki plačujejo članarino, le 10,7 %. Kar pa nas najbolj zanima, pa je naša največja starostna skupine, pri kateri 34,5 % dečkov in 31 % deklic plačuje članarino.

Če te podatke primerjamo s podatki, ki jih je dobila Mislejeva (2007) pri raziskavi pionirjev in pionirk pri košarki, ugotavljamo, da pri njih plačuje članarino skoraj 43 % pionirjev in pionirk, ki jih lahko enačimo z našimi dečki in deklicami. Tako ugotavljamo, da je članarina pri mlajših kategorijah v odbojki manj pogosta, kot pri košarki. Da bi tukaj prišli do bolj natančnih informacij, ki bi se jih dalo posplošiti na celotno populacijo, pa bi morali anketirati več mladih odbojkarjev in odbojkaric, in to po klubih iz cele Slovenije.

Razlog, zakaj več mladih ne plačuje članarine in zakaj so nekatere tako nizke, si razlagamo s tem, da želijo odbojcarski klubi omogočiti čim večjemu številu otrok, da se ukvarja z odbojko ne glede na finančni status.

Preglednica 10: Višina članarine

EUR	FREKVENCA	ODSTOTEK
0	156	65,5
2,1	19	8,0
6,3	1	0,4
8,4	1	0,4
20,9	17	7,1
25,0	1	0,4
41,7	5	2,1
66,8	4	1,7
104,3	2	0,8
125,2	19	8,0
152,1	5	2,1
169,0	2	0,8
187,8	4	1,7
229,5	2	0,8
SKUPAJ	238	100,0

Ker se je med časom zbiranja podatkov in časom pisanja diplomske naloge zamenjala valuta iz tolarjev v evre, smo članarino in vadmno izračunali po tečaju: 1 EUR = 239,64 SIT. Iz tabele je razvidno, da je najbolj pogosta članarina v znesku 125,2 EUR, poleg članarine 2,1 EUR, ki se nam zdi simbolična. Najvišja članarina je kar 229,5 EUR, a tako članarino sta plačala le dva anketiranca. Ker so na anketo odgovarjali odbojkarji in odbojkarice iz različnih klubov, so tudi številke tako različne. Pri raziskovanju članarin in vadmni bi bilo smiselno narediti raziskavo po klubih in bi tako dobili bolj natančne podatke.

Kot je razvidno iz višin letne članarine, ki jo mladi plačujejo klubu, nekateri plačujejo le simbolično članarino, saj je pri fantih najbolj pogosta članarina, ki jo plačajo, 2,1 EUR. Najvišja članarina, ki jo plačajo odbojkarji, je 125,2 EUR, medtem ko je ta vsota pri dekletih najbolj pogosta. Med obdelovanjem podatkov, pa smo razmišljali tudi o možnosti, da je lahko pri nekaterih anketirancih prišlo do zamenjave pojma letna članarina in mesečna vavnina.

Vavnina

Preglednica 11: Plačevanje vavnine

KATEGORIJE	Plačevanje vavnine	KATEGORIJA			SKUPAJ
		1	2	3	
Moški	DA	0	9	10	19
	NE	30	21	48	99
	Skupaj	30	30	58	118
Ženske	DA	0	0	30	30
	NE	8	28	41	77
	Skupaj	8	28	71	107

Če primerjamo število tistih, ki plačujejo letno članarino, s številom tistih, ki plačujejo vavnino, ugotovimo, da je slednjih manj (le 21,4 %). Tudi tu obstajajo razlike med spoloma, le da je v tem primeru obrnjena slika kot pri plačevanju članarine. 28,3 % deklet plačuje vavnino, pri fantih pa le 15,2 %. Pri kategorijah po pričakovanih mladinci in mladinke ne plačujejo vavnine, prav tako je ne plačujejo kadetinje, medtem ko v kategoriji dečkov in deklic plačuje vavnino več deklet kot fantov.

Pridobljene podatke pri dečkih in deklicah, smo primerjali s podatki pionirjev in pionirk, ki so jih dobili pri košarki (Mislej, 2007), in ugotovili, da je plačevanje vavnine v košarki veliko bolj pogosto kot pri odbojki. Kar 75,7 % košarkarjev in 65,6 % košarkaric plačuje vavnino. V košarki so mnenja, da se vavnina pravzaprav »povrne«, saj jo namenijo izključno igralkam in igralcem. Vsako leto dobijo opremo, organiziran je prevoz na tekme, predvidevajo pa, da se s tem denarjem med drugim plačuje tudi delo trenerjev.

Preglednica 12: Višina vadbine

EUR	FREKVENCA	ODSTOTEKI
0	187	78,6
4,2	1	0,4
6,3	7	2,9
8,4	1	0,4
12,5	7	2,9
16,7	18	7,6
20,9	15	6,3
25,0	2	0,8
SKUPAJ	238	100,0

Največ anketirancev in anketirank plačuje vadbino med 6,3 in 20,9 EUR. Iz lastnih izkušenj v slovenski odbojki vem, da imajo tudi pri tem športu nekateri klubi dogovor, da se iz zbrane vadbine plačuje trenerja. Pri dekletih je najbolj pogosta višina vadbine 16,7 EUR, medtem ko je pri fantih višja, in sicer 20,9 EUR.

OPIS NEKATERIH DEJAVNIKOV, KI VPLIVAJO NA MLADE ODBOJKARJE IN ODBOJKARICE

Razlaga kratic, ki smo jih uporabili v preglednicah ki sledijo:

- TEK. ŠOLA – število tekem v šoli
- TEK. KLUB – število tekem v klubu
- AVG. H. KLUB – povprečno število treningov v klubu
- H. ŠOLA – povprečno število ur treningov v šoli
- AVG. H. UČEN – povprečno število ur učenja
- H. TELE – povprečno število ur gledanja televizije
- H. RAČUN – povprečno število ur za računalnikom
- H. DRUŽB – povprečno število ur za družabne dejavnosti
- USPEH – uspeh v letu 2004–2005
- USPEH 2 – uspeh v letu 2003–2004

Preglednica 13: Prikaz dejavnikov, ki vplivajo na mladinke in mladince

SPOL		TEK. ŠOLA	TEK. KLUB	AVG. H. KLUB	AVG. H. ŠOL	AVG. H. UČEN	H. TELE	H. RAČUN	H. DRUŽB	USPEH	USPEH 2
M	ŠTEV.	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
	MIN.	0	0	4	0	0	2	0	1	0	0
	MAK.	20	66	14	2	10	35	20	30	4	5
	POVP.	8,93	30,30	8,30	0,30	3,30	9,00	8,87	9,47	3,17	3,13
	ST. ODK.	6,10	19,95	3,08	0,53	2,26	6,97	5,61	5,53	1,02	1,14
Ž	ŠTEV.	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
	MIN.	6	30	6	0	3	1	1	2	3	3
	MAK.	30	64	9	2	15	17	17	15	4	5
	POVP.	14,25	46,25	7,38	0,75	8,25	5,13	5,63	6,75	3,63	4,00
	ST. ODK.	7,48	11,96	1,19	1,04	4,53	5,57	5,55	4,13	0,52	0,53
SKUPAJ	ŠTEV.	38	38	38	38	38	38	38	38	38	38
	MIN.	0	0	4	0	0	1	0	1	0	0
	MAK.	30	66	14	2	15	35	20	30	4	5
	POVP.	10,05	33,66	8,11	0,39	4,34	8,18	8,18	8,89	3,26	3,32
	ST. ODK.	6,67	19,56	2,80	0,68	3,47	6,82	5,68	5,33	0,95	1,09

Preglednica 14: Prikaz dejavnikov, ki vplivajo na kadetinje in kadete

SPOL		TEK. ŠOLA	TEK. KLUB	AVG. H. KLUB	AVG. H. ŠOL	AVG. H. UČEN	H. TELE	H. RAČUN	H. DRUŽB	USPEH	USPEH 2
M	ŠTEV.	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
	MIN.	0	0	5	0	0	0	3	1	2	2
	MAK.	20	60	16	6	16	20	30	20	5	5
	POVP.	11,40	26,93	7,93	1,60	4,17	6,67	10,02	7,43	3,83	4,17
	ST. ODK.	6,51	16,10	2,78	2,01	3,23	4,92	5,43	3,94	0,95	0,91
Ž	ŠTEV.	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
	MIN.	0	20	4	0	1	0	1	0	1	2
	MAK.	18	60	10	8	21	16	20	20	5	5
	POVP.	8,21	37,54	7,00	1,29	7,61	4,43	5,71	6,86	4,04	4,57
	ST. ODK.	5,60	12,29	1,83	1,98	5,45	3,83	4,24	4,24	1,00	0,79
SKUPAJ	ŠTEV.	58	58	58	58	58	58	58	58	58	58
	MIN.	0	0	4	0	0	0	1	0	1	2
	MAK.	20	60	16	8	21	20	30	20	5	5
	POVP.	9,86	32,05	7,48	1,45	5,83	5,59	7,94	7,16	3,93	4,36
	ST. ODK.	6,24	15,23	2,39	1,98	4,73	4,53	5,31	4,06	0,97	0,87

Preglednica 15: Prikaz dejavnikov, ki vplivajo na deklice in dečke

SPOL		TEK. ŠOLA	TEK. KLUB	AVG. H. KLUB	AVG. H. ŠOL	AVG. H. UČEN	H. TELE	H. RAČUN	H. DRUŽB	USPEH	USPEH 2
M	ŠTEV.	58	58	58	58	58	58	58	58	58	58
	MIN.	0	0	0	0	1	0	1	0	2	2
	MAK.	28	38	12	6	10	25	40	35	5	5
	POVP.	9,50	19,83	6,81	1,40	4,02	7,24	9,23	6,81	4,29	4,40
	ST. ODK.	8,23	10,08	2,67	1,59	2,36	5,30	7,99	7,01	0,86	0,75
Ž	ŠTEV.	71	71	71	71	71	71	71	71	71	71
	MIN.	0	0	4	0	1	1	0	0	2	2
	MAK.	56	90	10	6	25	28	15	22	5	5
	POVP.	7,97	39,31	7,30	1,11	4,96	7,80	5,95	6,61	4,69	4,70
	ST. ODK.	8,51	22,54	1,57	1,34	4,54	5,50	4,22	4,72	0,55	0,54
SKUPAJ	ŠTEV.	129	129	129	129	129	129	129	129	129	129
	MIN.	0	0	0	0	1	0	0	0	2	2
	MAK.	56	90	12	6	25	28	40	35	5	5
	POVP.	8,66	30,55	7,08	1,24	4,54	7,55	7,43	6,70	4,51	4,57
	ST. ODK.	8,39	20,44	2,14	1,46	3,74	5,40	6,39	5,83	0,73	0,66

5.2 PROSTOČASNE DEJANOSTI

V raziskavi, ki jo je v Ljubljani izvedla Grilova (2004), so ugotovili, da so športniki veliko bolj zadovoljni s preživljanjem prostega časa, kot njihovi sovrstniki. Zadovoljni so s časom, ki ga preživijo v klubih in društvih, s časom, ki ga preživijo z družino, pa si bolj kot drugi želijo, da bi bilo le-tega časa več. Prav tako si bolj kot drugi želijo več časa preživeti tudi s svojimi sovrstniki. Zaradi teh podatkov bo zanimivo ugotoviti, koliko časa preživijo naši anketiranci pred računalnikom in televizijo, ter koliko časa v družbi svojih prijateljev. Res je, da nimamo podatkov o tem, če si tudi naši odbojkarji in odbojkarice želijo več časa preživeti s sovrstniki ali ne, a to je lahko izhodišče za nadaljnje raziskave.

Gledanje televizije

Igralci preživijo povprečno 7,39 ur na teden pred televizorjem, medtem ko gledajo dekleta televizijo povprečno 6,79 ur na teden. Če pogledamo po kategorijah, pri fantih največ časa pred televizijo preživijo mladinci (v povprečju 9 ur na teden), pri dekletih pa tiste, ki spadajo v kategorijo deklic (7,8 ur na teden). Če bi anketiranci gledali televizijo vsak dan, bi lahko rekli, da jo fantje gledajo približno eno uro na dan, dekleta pa malo manj kot eno uro. Mislejeva (2007) je prišla pri košarkarjih, ki jih po starosti lahko primerjamo z dečki in deklicami, do ugotovitve, da fantje preživijo manj časa pred televizijo kot dekleta, kar smo ugotovili tudi v naši raziskavi (pri dečkih in deklicah), le da so razlike manj očitne.

Čas, ki ga preživijo za računalnikom

Fantje preživijo v povprečju kar 9,16 ure na teden za računalnikom. Malo nenavaden se zdi podatek, da eden izmed fantov preživi tudi 40 ur na teden za računalnikom, kar se zdi dokaj neverjetno, a je iz njegovih podatkov razvidno, da na ta račun pri drugih aktivnostih porabi toliko manj časa. Se pravi, da ta anketiranec, ki spada v kategorijo dečkov, večino prostega časa preživi za računalnikom. Pri dekletih je število ur, ki jih preživijo za računalnikom, občutno manjše, saj je povprečje 5,97 ur na teden, največ ur, ki jih je ena izmed anketirank preživljala pred zaslonom, pa je 20. Če gledamo po kategorijah, največ časa pred računalnikom preživijo pri fantih kadeti, pri dekletih pa najmlajša kategorija – deklice.

Če svoje rezultate primerjamo s podatki, ki jih je Mislejeva (2007) pridobila pri košarkarjih in košarkašicah, lahko opazimo, da naši dečki preživijo v povprečju 2 uri več časa pred računalnikom, deklice pa eno uro manj.

Povprečno število družabnih dejavnosti (druženje in igra s prijatelji, zabava ...)

Fantje preživijo 7,7 ur na teden v krogu svojih prijateljev, medtem ko dekleta 6,73. Če gledamo posamezne starostne kategorije, pri fantih izstopajo mladinci, ki s prijatelji preživijo v povprečju kar 9,5 ur na teden, medtem ko so dekleta med seboj kar izenačena. Če gledamo skupno povprečje, je zanimivo, da v družbi preživijo povprečno manj časa kot pa za računalnikom, s tem da to za mladince in mladinke ne drži. Razlog za to je mogoče tudi ta, da se mlajši družijo med seboj na nek način tudi na treningih in potem malo več prostega časa preživijo sami za računalnikom in televizijo; starejši kot so, večji je krog njihove družbe. Pri košarkarjih (Mislej, 2007) je bilo ugotovljeno, da dekleta za te dejavnosti porabijo občutno več časa kot fantje, medtem ko naši anketiranci v kategoriji dečkov in deklic približno enako (dečki 6,81 in dekleta 6,61 ur na teden).

5.3 PORABA ČASA ANKETIRANCEV ZA TRENINGE IN TEKME

Število tekem v šoli in klubu v šolskem letu 2004/2005

Tekme za šolo

Igralci so odigrali povprečno 10,22 tekem za šolo v šolskem letu 2004/2005 (standardni odklon je 7,53), medtem ko so jih dekleta 8,35 (standardni odklon je 7,73). Pri igralcih je bilo največje število tekem, odigranih za šolo, 28, pri igralkah pa kar 56. Tako lahko rečemo, da so povprečne vrednosti števila tekem v šolskem letu 2004/2005 verjetne. Tisti igralci, ki izstopajo po kvaliteti, igrajo praviloma za več različnih selekcij. Tako lahko nekatera dekleta in fantje igrajo na šolskih tekmovanjih malo odbojko, istočasno pa se udeležujejo tudi tekmovanj za starejše. Prav s tem si tudi razlagamo veliko število tekem nekaterih posameznikov, a rezultat, ki smo ga dobili pri eni izmed anketirank, se nam zdi vseeno pretiran (56 tekem). To številko si razlagamo le s tem, da je anketiranka, ki spada v kategorijo deklic, morda mislila, da so tekme, ki jih vodi klubski trener v klubu, ter trening tekme prav tako odigrane za šolo.

Če pogledamo po kategorijah, pri dekletih izstopajo mladinke, ki naj bi imele v povprečju 14,25 tekem na leto, pri fantih pa kadeti s povprečno 11,4 tekem na leto. Prav tako smo naše dečke in deklice primerjali s košarkarji enake starosti (Mislej, 2007) in ugotovili, da dečki odigrajo za šolo povprečno 6 tekem manj kot njihovi sovrstniki, medtem ko dekleta povprečno dve manj kot mlade košarkašice.

V okviru šole se lahko mladi odbojkarji in odbojkarice udeležujejo sledečih tekmovanj na državni ravni:

1. ŠKL odbojka (Šolska odbojgarska liga)
2. ŠT (Šolska športna tekmovanja)
3. SP (Srednješolsko prvenstvo v odbojki)
4. D (drugo)
5. ŠKL in ŠT (Šolska odbojgarska liga in Šolsko športno tekmovanje)
6. ŠT in SP (Šolsko športno tekmovanje in Srednješolsko prvenstvo v odbojki)
7. ŠKL in SP (Šolska odbojgarska liga in Srednješolsko prvenstvo v odbojki)
8. ŠKL, ŠT in SP (Šolska odbojgarska liga, Šolsko športno tekmovanje in Srednješolsko prvenstvo v odbojki)
9. ŠKL in D (Šolska odbojgarska liga in drugo)
10. ŠT in D (Šolsko športno tekmovanje in drugo)
11. ŠKL, ŠT in D (Šolska odbojgarska liga, Šolska športna tekmovanja in drugo)

Preglednica 16: Tekmovanja, ki se jih udeležujejo anketiranci

VRSTA TEKMOVANJ	SPOL		SKUPAJ
	moški	ženske	
Se jih ne udeležuje	13	7	20
ŠKL	5	2	7
ŠT	36	57	93
SP	24	21	45
D	4	1	5
ŠKL in ŠT	27	12	39
ŠT in SP	4	4	8
ŠKL in SP	8		8
ŠKL, ŠT in SP	4		4
ŠKL in D		1	1
ŠT in D		6	6
ŠKL, ŠT in D		2	2
Skupaj	125	113	238

Iz rezultatov lahko razberemo, da so Šolska športna tekmovanja in Srednješolska tekmovanja med najbolj obiskanimi tekmovanji v okviru šole. Kar nekaj je tudi tistih, ki se ne udeležujejo le enega tekmovanja, ampak sodelujejo pri dveh. To pomeni dodatne tekme, ki jih odigrajo za šolo, in s tem podatkom lahko razložimo tudi veliko število odigranih tekem, ki so jih anketiranci navedli v anketi.

Tekme za klub

V klubu je odigranih opazno več tekem kot v šoli, kar je bilo pričakovano. Pri fantih je povprečje 24,11 tekem, medtem ko je povprečno število tekem pri dekletih precej višje kot pri fantih, in sicer 39,13. Slednje je zanimivo, saj je razvidno, da je pri tekmah na šoli ravno obratno in imajo fantje na tej ravni večje število tekem. Kot pričakovano je bilo najvišje povprečje tekem tako pri mladincih kot pri mladinkah, ki pogosto že igrajo v članskih vrstah. Najmanj tekem odigrajo dečki in pri dekletih tiste, ki po letih spadajo v kategorijo kadetinj.

Da odigrajo dekleta povprečno več tekem na leto si razlagamo s tem, da veliko deklet igra tekme v svoji kategoriji, poleg tega pa nekatere igrajo tudi tekme za starejše kategorije. Kot primer lahko navedemo starejšo deklico, ki igra na tekmah za svojo kategorijo, poleg tega pa še kadetske tekme. Če sta obe ekipi zelo uspešni, lahko na leto realno odigra tudi 48 tekem.

Kot smo omenili že prej, veliko mladih deklet tako igra tudi v članskih ligah, saj je tendenca v slovenski odbojki, da igralke kar hitro zaključijo s svojo »igralsko kariero« in trenerjem ne preostane drugega, kot da potem mlade, nadarjene igralke vključijo v svojo člansko ekipo (predvsem mladinke). Prav zaradi tega nas ne preseneča število tekem, ki jih dekleta odigrajo za klub. Nekateri klubi, ki imajo močno mladinsko vrsto deklet, se tako zaradi pomanjkanja tekem vključijo v tekmovanja državne lige.

Pri nekaterih fantih in dekletih smo med drugim zasledili, da so pod količino tekem, ki jih odigrajo za klub, napisali številko nič, kar si razlagamo s tem, da je možno, da je tisti anketiranec ali anketiranka narobe razumel/-a vprašanje. Po vsej verjetnosti so vprašanje razumeli v smislu, koliko tekem so dejansko odigrali, in ne na koliko tekmah so bili prisotni. Največje število tekem je pri fantih 66, pri dekletih pa kar 90. Te številke si ponovno razlagamo z dejstvom o igranju za več različnih kategorij. Mislejeva (2007) je v svoji raziskovalni nalogi ugotovila, da kar nekaj anketirancev in anketirank odigra v klubu več kot 43 tekem letno, medtem ko ne presežejo številke 64 tekem letno. Tako da imamo v primerjavi s košarko kar veliko več tekem, še posebej pri nas po številu tekem izstopajo dekleta.

Pri pregledu rezultatov je vidno, da je prišlo do velikih odstopanj in da so posamezniki tisti, ki so potegnili povprečje močno navzgor. Tako je eden izmed mladih odbojkarjev zapisal, da je v enem letu za klub odigral 66 tekem, medtem ko naj bi pri dekletih ena odbojkarica zaigrala na kar 90 klubskih tekmah, kar je pravzaprav skoraj nemogoče. Sklepamo, da vprašanja niso dobro razumeli ali pa so odgovarjali neresno.

Povprečno število ur treninga v klubu in šoli

Treningi v klubu

Fantje tedensko preživijo 7,74 ur na treningu v klubu, dekleta pa le malo manj, in sicer 7,23 ur. Če predvidevamo, da trening traja 1,5 h, lahko rečemo, da trenirajo povprečno 4–5 krat na teden. Največje število ur, ki so jih anketiranci preživeli na treningih odbojke pri fantih, naj bi bilo kar 40, a je ta podatek izjema, saj je to napisal zgolj en anketirani. Bolj realen podatek je pri dekletih, ko je najvišje število ur, ki so jih dekleta preživela na samih treningih v klubu, 10.

Če pogledamo po kategorijah, lahko vidimo, da največ trenirajo mladinci (8,3 ur), njim sledijo kadeti (7,9 h), nato pa mladinke (7,4 h). Najmanj trenirajo dečki (6,8 ur). Če primerjamo to z rezultati košarkarjev (Mislej, 2007), lahko rečemo, da dečki trenirajo za malenkost manj kot sovrstniki v košarki, medtem ko deklice trenirajo v povprečju za 1,30 ure več kot dekleta pri košarki.

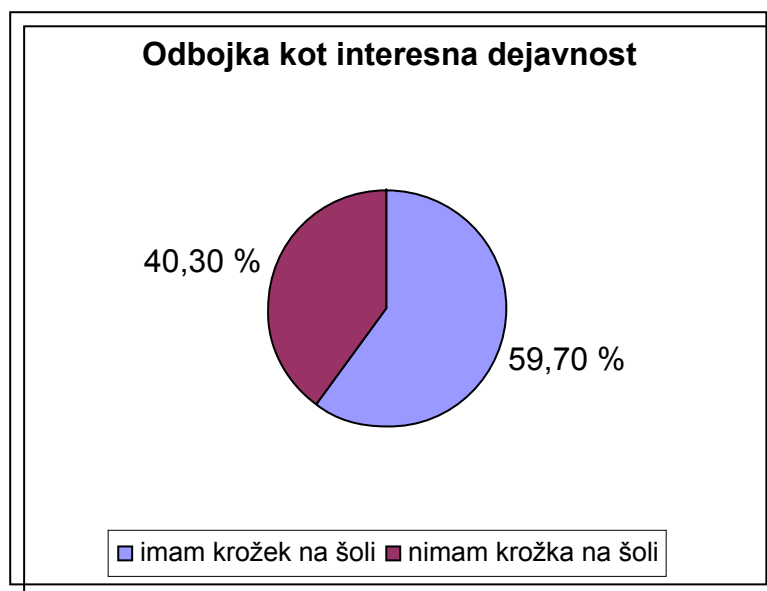
Treningi v šoli

V šoli imajo razmeroma malo treningov – pri fantih 1,42 ure in 1,09 ure pri dekletih. Tu je prav tako zanimiv maksimum ur treninga na šoli pri fantih, saj je nekdo napisal, da trenira kar 20 ur. Zanimivo je, da je prav ta fant, tisti, ki je pri vprašanju o treningih v klubu napisal, da ima kar 40 ur treninga na teden. Je letnik 2004, tako da sklepamo, da je imel v mislih morda mesec in ne teden ter da trenira v klubu, kjer imajo svoje trenerje tudi na šoli. Včasih so treninge vodili športni pedagogi in je bilo veliko bolj jasno, kaj je šolski trening in kaj klubski. Danes je to zelo sivo področje, saj se zaradi tega, ker se želi v šole pripeljati čim več kvalitete, klubi poslužujejo terminov šole za odbojko in z njimi tudi sodelujejo v okviru interesnih dejavnosti.

Če primerjamo med seboj **starostne kategorijo**, opazimo, da mladinci povprečno trenirajo le 0,39 ure na teden v šoli in mladinke 0,75, medtem ko imata drugi dve kategoriji v povprečju več kot eno uro na teden. Opazna je tudi razlika med fanti v teh dveh starostnih kategorijah, saj imajo za malenkost višje povprečje.

Interesna dejavnost odbojka

Graf 16: Koliko anketirancev se udeležuje odbojke kot interesne dejavnosti

59,7 % naših anketirancev ima na šoli odbojko kot interesno dejavnost (v našem primeru 142 oseb), 40,3 % anketirancev pa ne (96 oseb). Lahko rečemo, da na veliko šolah poteka odbojka kot interesna dejavnost, smo pa pričakovali, da bo ta odstotek še višji. Na to najbrž vpliva okolje, tradicija, interesi in drugo.

Prva postava

Preglednica 17: Prva postava glede na spol

	SPOL		SKUPAJ
	moški	ženske	
Začenjam v prvi postavi	102	88	190
Ne začenjam v prvi postavi	23	25	48
Skupaj	125	113	238

V prvi postavi začenja skupno 190 anketirancev, 48 pa je takih, ki niso v prvi postavi. Izmed 125 fantov jih 102 začenja v prvi postavi, izmed 113 žensk pa jih v prvi postavi igra 88. To pomeni, da smo v vzorec zajeli veliko dobrih in kakovostnih igralcev.

Preglednica 18: Prva postava glede na kategorijo

	KATEGORIJE			SKUPAJ
	Mladinci oz. mladinke	Kadeti oz. kadetinje	Dečki oz. deklice	
Začenjam v prvi postavi	29	41	110	180
Ne začenjam v prvi postavi	9	17	19	45
Skupaj	38	58	129	225

Izmed 38 mladink in mladincev jih v prvi postavi začne 29. Izmed 58 kadetov in kadetinj jih 41 začne igrati; izmed 141 dečkov in deklic jih je 119 v prvi postavi. Slednji rezultat je zanimiv, saj jih le 19 od 129 ne začne igrati v prvi postavi, kar pomeni, da smo pravzaprav v anketo izbrali predvsem uspešne igralce in igralke, ki imajo v svojem klubu pomembno mesto.

Člani reprezentance

Preglednica 19: Igranje v reprezentanci, ločeno po spolu

	SPOL		SKUPAJ
	moški	ženske	
Sem član reprezentance	26	35	61
Nisem član reprezentance	99	78	177
Skupaj	125	113	238

Številka anketiranih, ki nastopajo za reprezentanco je kar visoka, saj jih kar 61 nastopa za izbrano vrsto. Razlog, da jih je tako veliko, je ta, da v kriterij za reprezentanco sodi tudi nastop za regijsko reprezentanco.

Preglednica 20: Igranje v reprezentanci, ločeno po starostnih kategorijah

	KATEGORIJE			SKUPAJ
	Mladinci oz. mladinke	Kadeti oz. kadetinje	Dečki oz. deklice	
Sem član reprezentance	12	19	29	60
Nisem član reprezentance	26	39	100	165
Skupaj	38	58	129	225

Kot je opazno iz rezultatov, je v raziskavo zajeto opazno manj mladincev/mladink ter kadetov/kadetinj; posledično je zaradi tega manj tudi tistih, ki nastopajo za reprezentanco. Naš cilj, da v anketo zajamemo vsaj tiste mladince in mladinke ter kadete in kadetinje, ki so takrat sestavljali reprezentanco, glede na rezultate ni bil najbolj uspešen. Uspešni pa smo bili pri dečkih in deklicah, kjer smo v naš vzorec zajeli vsaj del bodočih reprezentantov.

5.4 UČENJE IN UČNI USPEH

Povprečno število ur učenja

Skupini odbojkarjev in odbojkaric sta se med seboj na prvi pogled razlikovali, saj je bilo povprečno število ur učenja pri moškem in ženskem vzorcu različno. Odbojkarji so v enem tednu učenju v povprečju namenil 3,83 ur, medtem ko ženske bistveno več, in sicer 5,89 ur. Če to preračunamo na čas, ki ga porabijo za učenje v enem dnevu, s tem da predvidevamo, da se učijo vsak dan, pridemo do ugotovitve, da se fantje povprečno učijo 30 min na dan, dekleta pa kar očitno več – 50 min na dan.

Pri tem naj omenimo, da so v starostni kategoriji dečki in deklice še približno izenačeni po času učenja, medtem ko pri starejših, še posebej pa pri mladincih in mladinkah, prihaja do vidnih razlik. Če te rezultate primerjamo s tistimi, ki jih je zbrala Koširjeva (1992) pri dijakih, ugotovimo, da se dandanes športniki učijo mnogo več kot v preteklosti.

V svoji hipotezi (H2) o času učenja smo domnevali, da se povprečno število ur učenja na teden, statistično značilno razlikujejo odbojkarje od odbojkaric. Več se učijo odbojkarice.

Preglednica 21: T-test za preverjanje razlik med mladimi odbojkaricami in odbojkarji v povprečnem času učenja na teden

T test za neodvisne vzorce		Levenov test enakosti varianc		t-test za enakost aritm. sredina		
		F	Značilnost	t	Stopnje prostosti	Značilnost testa – dvostrano
Povprečni čas učenja (tedensko)	Domneva o enakosti varianc	18,363	0,000	-4,149	236	0,000
	Domneva o neenakosti varianc			-4,031	165,028	0,000

Levenov test (F_L) ni odkril statističnih značilnosti, zato upoštevamo T-test iz druge vrstice preizkusa aritmetičnih sredin za dva neodvisna vzorca.

Na podlagi vzorčnih podatkov lahko z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P=0,000$) sprejmemo sklep in potrdimo hipotezo 2, da obstajajo statistične razlike med povprečnim časom učenja pri ženski in pri moški populaciji. To trdimo pri stopnji tveganja $\alpha = 0,05$ (dvostranski test).

Povprečni uspeh v letih 2004/2005 in 2003/2004

Povprečni uspeh odbojkarjev v šolskem letu 2004/2005 je bil 3,9, medtem ko so bile odbojkarice bolj uspešne od njih, saj je bilo njihovo povprečje kar 4,5. V primerjavi s prejšnjim šolskim letom (2003/2004), ko je bil uspeh fantov 4,0 in deklet 4,6, so se fantje za malenkost poslabšali, dekleta pa izboljšala. Če primerjamo med seboj starostne kategorije, lahko rečemo, da imajo mlajši boljše ocene, kar pa je bilo pričakovano, saj se s starostjo povečuje tudi obremenitev v šoli. Težko bi med seboj primerjali osnovno in srednjo šolo, saj so zahteve popolnoma drugačne.

Če ocene naših mladincev in mladink ter kadetov in kadetinj primerjamo s tistimi, ki jih je pridobila Koširjeva (1992), lahko rečemo, da so mladi športniki dosegali podoben učni uspeh.

Zanimalo pa nas je, ali učni uspeh statistično značilno razlikuje odbojkarje od odbojkaric v letih 2004/2005 in 2003/2004. Boljši učni uspeh imajo odbojkarice. Dano hipotezo (H3) smo preverili za vsako leto posebej.

H3(a): Učni uspeh statistično značilno razlikuje odbojkarje od odbojkaric. Boljši učni uspeh v letu 2004/2005) imajo odbojkarice.

Preglednica 22: Test za neodvisne vzorce – učni uspeh v letu 2004/2005

T test za neodvisne vzorce		Levenov test enakosti varianc		t-test za enakost aritm. sredina		
		F	Značilnost	t	Stopnje prostosti	Značilnost testa – dvosmerno
Učni uspeh v letu 2004/05	Domneva o enakosti varianc	4,828	0,029	-4,764	236	0,000
	Domneva o neenakosti varianc			-4,833	228,218	0,000

Na podlagi vzorčnih podatkov lahko z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P=0,000$) potrdimo hipotezo H3(a) in sprejmemo sklep, da obstajajo statistično značilne razlike med povprečnim učnim uspehom pri ženskem in moškem vzorcu. To trdimo pri stopnji tveganja $\alpha = 0,05$ (enostranski test). Dekleta imajo tako v tem letu višji šolski uspeh.

H3(b): Učni uspeh statistično značilno razlikuje odbojkarje od odbojkaric. Boljši učni uspeh v letu 2003/2004 imajo odbojkarice.

Preglednica 23: T-test za preverjanje razlik v učnem uspehu med mladimi odbojkaricami in odbojkarji v letu 2003/2004

T test za neodvisne vzorce		Levenov test enakosti varianc		t-test za enakost aritm. sredina		
		F	Značilnost	t	Stopnje prostosti	Značilnost testa – dvosmerno
Učni uspeh v letu 2004/05	Domneva o enakosti varianc	10,573	0,001	-5,454	236	0,000
	Domneva o neenakosti varianc			-5,583	207,369	0,000

Na podlagi vzorčnih podatkov lahko z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P=0,000$) potrdimo hipotezo H3(b), da obstajajo statistično značilne razlike med učnim uspehom tudi v šolskem letu 2003/2004 med ženskim in moškim vzorcem. Dekleta imajo tako v tem šolskem letu višji šolski uspeh. To trdimo pri stopnji tveganja $\alpha = 0,05$ (enostranski test).

S tem smo potrdili našo izhodiščno hipotezo H3, v kateri smo mnenja, da obstajajo statistično značilne razlike med učnim uspehom med ženskim in moškim vzorcem tako v letu 2003/2004 kot tudi v letu 2004/2005.

Če primerjamo tudi čas učenja z učnim uspehom, ki so ga navedli anketiranci, je povezava očitna. Odstopanje moškega in ženskega vzorca pa je v končni oceni učnega uspeha v povprečju manjši kot razmerje časa, ki so ga porabili za učenje.

Tu lahko le omenimo, da je Mislejeva (2007) pri pionirjih in pionirkah v košarki prišla do podobnih ugotovitev, in sicer da se dekleta učijo več in imajo tudi boljši učni uspeh kot fantje.

Učni uspeh reprezentantov in reprezentantk

Podali smo hipotezo (H6), da se učni uspeh članov državnih reprezentanc statistično značilno razlikuje od šolskega uspeha ostalih igralcev, ki niso člani reprezentance. Hipotezo smo morali preveriti ločeno za šolsko leto 2004/2005 (H6-a) in 2003/2004 (H6-b).

Anketirance smo tako ločili na tiste, ki so bili člani državne reprezentance in tisti, ki so se udeleževali v odbojki le preko kluba. Vprašanje, ki se nam je zastavilo pa je, ali so bili vsi anketirani člani reprezentance v obeh letih člani državne reprezentance, zagotovo pa so bili člani reprezentance vsaj v zadnjem letu.

H6(a): Učni uspeh članov državnih reprezentanc se statistično značilno razlikuje od šolskega uspeha ostalih igralcev v letu 2004/2005;

in

H6(b): Učni uspeh članov državnih reprezentanc se statistično značilno razlikuje od šolskega uspeha ostalih igralcev v letu 2003/2004.

Pri testiranju hipoteze smo ponovno najprej izvedli testiranje homogenosti variance med skupinami, ki ga prikazuje Levenov test. Le-ta je v obeh primerih odkril statistične značilnosti, zato lahko z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P_1=0,711$ in $P_2=0,477$) sprejmemo sklep, da sta varianci enaki. Tako se upošteva T-test iz prve vrstice preizkusa aritmetičnih sredin za dva neodvisna vzorca.

Preglednica 24: T-test za preverjanje razlik v šolskem uspehu mladih reprezentantov in reprezentantk v letih 2004/2005 in 2003/2004

T test za neodvisne vzorce		Levenov test enakosti varianc		t-test za enakost aritm. sredina		
		F	Značilnost	t	Stopnje prostosti	Značilnost testa – dvosmerno
Učni uspeh v letu 2004/05	Domneva o enakosti varianc	0,137	0,711	-0,234	236	0,815
	Domneva o neenakosti varianc			-0,242	110,622	0,809
Učni uspeh v letu 2003/04	Domneva o enakosti varianc	0,507	0,477	-0,521	236	0,603
	Domneva o neenakosti varianc			-0,498	96,703	0,619

Na podlagi vzorčnih podatkov lahko z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P=0,815$ $P_1=0,815$ in $P_2=0,603$) zavrneemo hipotezi $H_6(a)$ in $H_6(b)$, da imajo v povprečju člani reprezentance Slovenije različen učni uspeh kot ostali igralci ($t_{USPEH} = -0,234$ in $t_{USPEH-2} = -0,521$) tako v letu 2004/2005 kot tudi v letu 2003/2004. To trdimo pri stopnji tveganja $\alpha = 0,05$ (enostranski test).

S preverjanjem hipoteze smo tako dokazali, da se mladi odbojkarji in odbojkarice, ki so člani državne reprezentance, ne razlikujejo v šolskem uspehu v primerjavi s tistimi, ki niso izbrani v reprezentanco. Razlog za to je po vsej verjetnosti tudi ta, da z nastopanjem v reprezentanci mladi niso toliko obremenjeni, da bi to vplivalo na njihov rezultat v šoli. Prav tako priprave z reprezentanco pogosto potekajo med šolskimi počitnicami oziroma v času, ko se pouk šele začne.

5.5 VKLJUČEVANJE V ODBOJKO

Kot smo že omenili v začetku diplomske naloge, je vključevanje v odbojko v večini primerov dandanes prepuščeno predvsem mladini sami, le v nekaterih primerih je to vključevanje sistematizirano, čeprav se na tem področju dela že nekaj let. Podatki, ki jih bomo pridobili, nam bodo veliko povedali o delu klubov in o tem, na katerem področju lahko naredimo še več, da bi pridobili več mladih v ta šport.

Način vključevanja v odbojko smo opredelili:

- 1=preko prijateljev
- 2=športni pedagog
- 3=trener
- 4=preko oglasa
- 5=sam
- 6=drugo

Naša hipoteza (H1) je bila, da socializacija za šport (odbojko) v vseh starostnih skupinah, statistično značilno razlikuje odbojkarje od odbojkaric. Analiza načina vključitve je bila narejena s Pearsonovim hi-kvadratom.

Preglednica 25: Povzetek značilnosti statistične analize

	Vključeni		Manjkajo		Skupaj	
	Število	Odstotek	Število	Odstotek	Število	Odstotek
Starostne kategorije in ločenost po spolu	225	94,5 %	13	5,5 %	238	100 %

Preglednica 26: Kontingenčna preglednica

KATEGORIJA	VKLJUČITEV		MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ
Mladinci in mladinke	1	Frekvence	13	2	15
		Pričakovane frekvence	11,8	3,2	15,0
	2	Frekvence	7	4	11
		Pričakovane frekvence	8,7	2,3	11,0
	3	Frekvence	3	0	3
		Pričakovane frekvence	2,4	0,6	3,0
	4	Frekvence	0	1	1
		Pričakovane frekvence	0,8	0,2	1,0
	5	Frekvence	7	1	8
		Pričakovane frekvence	6,3	1,7	8,0
	Skupaj	Frekvence	30	8	38
		Pričakovane frekvence	30,0	8,0	38,0
Kadeti in kadetinje	1	Frekvence	13	5	18
		Pričakovane frekvence	9,3	8,7	18,0
	2	Frekvence	4	9	13
		Pričakovane frekvence	6,7	6,3	13,0
	3	Frekvence	4	4	8
		Pričakovane frekvence	4,1	3,9	8,0
	5	Frekvence	9	8	17
		Pričakovane frekvence	8,8	8,2	17,0
	6	Frekvence	0	2	2
		Pričakovane frekvence	1,0	1,0	2,0
	Skupaj	Frekvence	30	28	58
		Pričakovane frekvence	30,0	28,0	58,0
Dečki in deklice	1	Frekvence	15	20	35
		Pričakovane frekvence	15,7	19,3	35,0
	2	Frekvence	12	12	24
		Pričakovane frekvence	10,8	13,2	24,0
	3	Frekvence	8	2	10
		Pričakovane frekvence	4,5	5,5	10,0
	4	Frekvence	0	3	3
		Pričakovane frekvence	1,3	1,7	3,0
	5	Frekvence	19	30	49
		Pričakovane frekvence	22,0	27,0	49,0
	6	Frekvence	4	4	8
		Pričakovane frekvence	3,6	4,4	8,0
Skupaj	Frekvence	58	71	129	
	Pričakovane frekvence	58,0	71,0	129,0	

Preglednica 27: χ^2 – test

KATEGORIJA		VREDNOST	df	ZNAČILNOST TESTA (dvosmerno)
Mladinci in mladinke	Pearson Chi-Square	6,991	4	0,136
	Pričakovano razmerje	6,884	4	0,142
Kadeti in kadetinje	Pearson Chi-Square	7,477	4	0,113
	Pričakovano razmerje	8,419	4	0,077
Dečki in deklice	Pearson Chi-Square	8,561	5	0,128
	Pričakovano razmerje	9,909	5	0,078

Zanimivo je, da se je toliko mladih za odbojko odločilo zaradi lastnega interesa, ter po pričakovanjih je veliko tistih, ki so se z odbojko spoznali preko svojih prijateljev. Dejstvo, da jih je bilo kar nekaj usmerjenih s strani športnega pedagoga, je zelo dobrodošlo.

Le 24 od skupaj 238 anketirancev se je z odbojko začelo ukvarjati na povabilo trenerja. Odbojkarjev in odbojkaric, ki jih k odbojki povabi trener, bi **morali** biti več, saj bi tako lahko v svoje vrste mogoče dobili tudi bolj kakovostne in talentirane igralce, ki nam jih med tem »kradejo« drugi športi. Naj kot primer navedemo košarko. Mogoče bi bilo smiselno, da bi trener in športni pedagog združila moči in tako izbrala najbolj nadarjene in tiste z interesom. Res pa je tudi to, da mogoče že sodelujejo, ampak da otroke nagovori le en (v večini primerov športni pedagog).

Ker je rezultat večji od 0,05, zavrnilo hipotezo in sprejmemo sklep, da socializacija za šport (odbojko) statistično značilno ne razlikuje skupine odbojkarjev od skupine odbojkaric, kar pomeni, da se mladi odbojkarji in odbojkarice na podoben način vključujejo v šport.

Kapus (1990) je mnenja, da se otroci v šport v večini primerov vključujejo brez strokovnega usmerjanja. Pogost način vključevanja naj bi bil preko nekoga, ki ima osebne izkušnje (trener, športni pedagog). Le-ta se je v našem primeru znašel šele na tretjem in četrtem mestu. Razlog za to je mogoče ta, da trenerji premalo delajo na tem področju in da bi se lahko bolj angažirali.

V nekaterih klubih so z določenimi spremembami to tudi spodbudili, saj so trenerjem obljubili, da bodo plačani glede na to, koliko otrok bodo trenirali. S tem so nekatere spodbudili, da so začeli sami iskati igralce na šolskih tekmovanjih in jih tako povabili v klubske vrste. Seveda pa je potrebno število otrok omejiti tudi navzgor, da lahko delo poteka kvalitetno.

5.6 MOTIVACIJA

Motivacija športnikov je še kako pomembna v športu, saj brez nje ne bi bilo uspehov. Prav zaradi tega smo v anketo vključili tudi 6 motivacijskih trditev, s katerimi smo pojasnili nekatere dejavnike motivacije. Le-te so anketiranci ocenjevali z vrednostmi od 1–5, pri čemer je bila ocena 1 najnižja, kar pomeni, da se oseba s trditvijo nikakor ne strinja, ocena 5 pa pomeni, da se oseba s trditvijo strinja maksimalno.

Trditve so bile:

- 1) Rad zmagujem (M1).
- 2) Všeč mi je skupinski duh (M2).
- 3) Rad imam razburljivost (M3).
- 4) Želim izboljšati svoje sposobnosti in znanje (M4).
- 5) Želim se znebiti odvečne energije in napetosti (M5).
- 6) Želim biti s svojimi prijatelji (M6).

Preglednica 28: Mere opisne statistike za spremenljivko ocena motivacijskih dejavnikov po starostnih skupinah

KATEGORIJA	SPOL	M1	M2	M3	M4	M5	M6
	(število)						
MLADINCI IN	M(30)	4,63	4,33	4,00	4,67	3,73	4,20
	Ž(8)	4,38	4,88	4,38	4,38	3,75	4,88
MLADINKE	Skupaj	4,58	4,45	4,08	4,61	3,74	4,34
KADETI IN	M(30)	4,53	4,73	4,17	4,87	3,97	4,73
	Ž(28)	4,61	4,71	4,07	4,86	4,14	4,57
KADETI INJE	Skupaj	4,57	4,72	4,12	4,86	4,05	4,66
DEČKI IN	M(58)	4,43	4,67	4,24	4,90	3,95	4,59
	Ž(71)	4,73	4,89	4,06	4,94	3,99	4,56
DEKLICE	Skupaj	4,60	4,79	4,14	4,92	3,97	4,57
SKUPAJ	M(119)	4,53	4,58	4,14	4,81	3,88	4,51
	Ž(107)	4,57	4,83	4,17	4,73	4,29	4,67
	Skupaj	4,59	4,72	4,12	4,85	3,95	4,56

Iz rezultatov statistične obdelave lahko ugotovimo, da imajo tako mladinci, kadeti kot tudi dečki najvišje ocenjen motiv izboljšati svoje znanje in sposobnosti. Za razliko od kadetov in dečkov, ki imajo na drugem mestu motiv skupinskega duha, je mladincem motiv zmage bližje. Prav vsi so najnižje ocenili motiv znebiti se odvečne energije in napetosti.

Pri dekletih najbolj odstopajo mladinke, saj so najbolje ocenile motiv skupinskega duha, medtem ko so kadetinje in deklice na prvo mesto postavile motiv izboljšanja znanja in sposobnosti ter na drugo skupinski duh. Mladinke imajo na drugem mestu motiv druženja s svojimi prijateljicami. Iz tega je razvidno, da se mladinci bolj osredotočajo nase in na svoj napredek, medtem ko je mladinkam bolj pomembno druženje, a moramo pri tem poudariti, da smo morda zajeli premajhen vzorec mladink, da bi to lahko posploševali na ostalo populacijo.

Če povzamemo, je odbojkarjem vseh treh starostnih kategorij izjemno pomembno, da poskušajo na treningih izboljšati svoje sposobnosti in znanje. Enako velja za deklice in kadetinje, medtem ko se pri dekletih, ki igrajo v kategoriji mladink, to spremeni. Sklepamo, da starejša kot so dekleta, več jim pomeni dobro vzdušje v ekipi in dober skupinski duh. Pri njih je bil motiv *Rad sem s prijatelji* prav tako dobro ocenjen, kar le še potrди našo domnevo. Prav to je po vsej verjetnosti tudi razlog za to, da v teh dveh motivih prihaja do razlik med starostnimi skupinami, medtem ko se pri ostalih motivih starostne skupine med seboj ne razlikujejo. Tako so podobno ocenili motive kot so – *Rad zmagujem. Rad imam razburljivost. Želim se znebiti odvečne energije in napetosti. Želim biti s svojimi prijatelji.*

V naši nalogi smo pred začetkom obdelave podatkov postavili hipotezo (H4), v kateri smo mnenja, da med različnimi starostnimi skupinami (dečki–deklice, kadeti–kadinje, mladinci–mladinke) obstajajo statistično značilne razlike v motivih za ukvarjanje z odbojko.

Za analizo motivov smo uporabili metodo analize variance (one-way-ANOVA) ter preverili, ali obstajajo statistične značilnosti med skupinami športnikov.

Preglednica 29: Tabela homogenosti varianc

Motivi				
	Levenova statistika	Stopnja prostosti 1	Stopnja prostosti 2	Značilnost
M1	,654	2	222	,521
M2	11,869	2	222	,000
M3	,736	2	222	,480
M4	23,118	2	222	,000
M5	,360	2	222	,698
M6	3,728	2	222	,026

Pri trditvah M2 ($P_{M2}=0,000$), M4 ($P_{M4}=0,000$) in M6 ($P_{M6}= 0,026$) pride do kršitve drugega pogoja za analizo variance.

Preglednica 30: Test analize variance za dokazovanje hipoteze o oceni motivacijskih dejavnikov

ANOVA		Vsota kvadratov	Stopnje prostosti	Aritm. sredina kvadratov	F	Značilnost
M1	Med skupinami	3,394E-02	2	1,697E-02	,035	,966
	Znotraj skupin	108,526	222	,489		
	Skupaj	108,560	224			
M2	Med skupinami	3,466	2	1,733	6,377	,002
	Znotraj skupin	60,330	222	,272		
	Skupaj	63,796	224			
M3	Med skupinami	,109	2	5,443E-02	,059	,943
	Znotraj skupin	206,407	222	,930		
	Skupaj	206,516	224			
M4	Med skupinami	2,960	2	1,480	8,381	,000
	Znotraj skupin	39,200	222	,177		
	Skupaj	42,160	224			
M5	Med skupinami	2,373	2	1,187	1,097	,336
	Znotraj skupin	240,089	222	1,081		
	Skupaj	242,462	224			
M6	Med skupinami	2,349	2	1,175	1,929	,148
	Znotraj skupin	135,206	222	,609		
	Skupaj	137,556	224			

Pri drugi (2) in četrti (4) trditvi lahko z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P_2=0,002$ in $P_4=0,000$) potrdimo hipotezo H4, da med različnimi starostnimi skupinami (dečki–deklince, kadeti–kadetinje, mladinci–mladinke) obstajajo statistično značilne razlike v motivih za ukvarjanje z odbojko.

Pri trditvi 6 so bile odkrite prevelike značilnosti F-testa ($P_6= 0,148$), zato na podlagi vzorčnih podatkov zavrnilo hipotezo H4 in sprejmemo sklep, da pri tej trditvi med različnimi starostnimi skupinami ne obstajajo statistično značilne razlike v motivu za ukvarjanje z odbojko.

Če povzamemo: pri drugi in četrti trditvi (*Všeč mi je skupinski duh. Želim izboljšati svoje sposobnosti in znanje.*) lahko potrdimo svojo hipotezo, da med starostnimi skupinami obstajajo statistično značilne razlike, medtem ko jo pri ostalih trditvah zavrnilo. To pomeni, da pri ocenah drugih trditev ni prišlo do statistično značilnih razlik pri motivih za ukvarjanje z odbojko.

H5: V vseh starostnih skupinah obstajajo statistično značilne razlike v motivih za ukvarjanje z odbojko med odbojkarji in odbojkaricami.

Mladinci (mladinke/mladinci)

H5(a): Mladinke v povprečju nimajo enakih motivov kot mladinci.

Preglednica 31: Ocene motivov mladincev in mladink

MOTIVI	SPOL (število)	POVPREČJE	STAND. ODKLON
Rad zmagujem.	M (30)	4,63	0,61
	Ž (8)	4,38	0,74
Všeč mi je skupinski duh.	M (30)	4,33	0,71
	Ž (8)	4,88	0,35
Rad imam razburljivost.	M (30)	4,00	1,05
	Ž (8)	4,38	0,92
Želim izboljšati svoje sposobnosti in znanje.	M (30)	4,67	0,55
	Ž (8)	4,38	0,92
Želim se znebiti odvečne energije in napetosti.	M (30)	3,73	0,83
	Ž (8)	3,75	1,28
Želim biti s svojimi prijatelji.	M (30)	4,20	1,00
	Ž (8)	4,88	0,35

Preglednica 32: Test za neodvisne vzorce pri dejavnih motivacije (mladinci in mladinke)

T test za neodvisne vzorce		Levenov test enakosti varianc		t-test za enakost aritm. sredina		
		F	Značilnost	t	Stopnje prostosti	Značilnost testa – dvosmerno
M1	Domneva o enakosti varianc	,744	,394	1,011	36	,319
	Domneva o neenakosti varianc			,903	9,705	,388
M2	Domneva o enakosti varianc	10,444	,003	-2,072	36	,046
	Domneva o neenakosti varianc			-3,005	23,617	,006
M3	Domneva o enakosti varianc	,006	,940	-,919	36	,364
	Domneva o neenakosti varianc			-,996	12,401	,338
M4	Domneva o enakosti varianc	7,199	,011	1,153	36	,256
	Domneva o neenakosti varianc			,861	8,374	,413
M5	Domneva o enakosti varianc	3,913	,056	-,045	36	,964
	Domneva o neenakosti varianc			-,035	8,618	,973
M6	Domneva o enakosti varianc	7,612	,009	-1,868	36	,070
	Domneva o neenakosti varianc			-3,058	32,677	,004

Pri motivih 2, 4 in 6 lahko z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P_2=0,003$; $P_4=0,011$; $P_6=0,009$) sprejmemo sklep, da so variance med seboj različne. Pri preostalih rezultatih Levenovega preizkusa (motivi 1, 3 in 5) je bila značilnost prevelika.

Na podlagi vzorčnih podatkov lahko pri testiranju razlik v motivih mladink in mladincev v odbojki pri drugem (všeč mi je skupinski duh) in šestem (želim biti s svojimi prijatelji) motivu z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P_2=0,006$ in $P_6=0,004$) potrdimo hipotezo H5, da med mladinci in mladinkami obstajajo razlike v motivih za udejstvovanje v športu, medtem ko razlik pri ostalih motivih nismo ugotovili. Do tega je po vsej verjetnosti prišlo, ker so dekleta višje ocenile drugi in šesti motiv kot pa fantje.

Pri preostalih preizkusih motivov (motivi 1, 3 in 5) je bila značilnost prevelika, zato hipoteze H5 ne moremo potrditi. Torej pri teh motivih med skupino mladincev in mladink razlik v motivih za udejstvovanje v športu nismo odkrili.

Kadeti (kadetinje/kadeti)

H4(b): Kadetinje v povprečju nimajo enakih motivov kot kadeti.

Preglednica 33: Ocene motivov kadetov in kadetinj

MOTIVI	SPOL (število)	POVPREČJE	STAND. ODKLON
Rad zmagujem.	M (30)	4,53	0,82
	Ž (28)	4,61	0,83
Všeč mi je skupinski duh.	M (30)	4,73	0,45
	Ž (28)	4,71	0,66
Rad imam razburljivost.	M (30)	4,17	0,87
	Ž (28)	4,07	0,94
Želim izboljšati svoje sposobnosti in znanje.	M (30)	4,87	0,35
	Ž (28)	4,86	0,45
Želim se znebiti odvečne energije in napetosti.	M (30)	3,97	1,25
	Ž (28)	4,14	0,85
Želim biti s svojimi prijatelji.	M (30)	4,73	0,52
	Ž (28)	4,57	0,63

Preglednica 34: Test za neodvisne vzorce pri dejavnih motivacijah (kadeti in kadetinje)

T test za neodvisne vzorce		Levenov test enakosti varianc		t-test za enakost aritm. sredina		
		F	Značilnost	t	Stopnje prostosti	Značilnost testa – dvosmerno
M1	Domneva o enakosti varianc	,213	,646	-,340	56	,735
	Domneva o neenakosti varianc			-,340	55,596	,735
M2	Domneva o enakosti varianc	,728	,397	,129	56	,898
	Domneva o neenakosti varianc			,128	47,277	,899
M3	Domneva o enakosti varianc	,026	,872	,400	56	,691
	Domneva o neenakosti varianc			,399	54,887	,692
M4	Domneva o enakosti varianc	,085	,771	,091	56	,928
	Domneva o neenakosti varianc			,090	50,734	,929
M5	Domneva o enakosti varianc	5,884	,019	-,625	56	,534
	Domneva o neenakosti varianc			-,633	51,368	,529
M6	Domneva o enakosti varianc	3,147	,082	1,066	56	,291
	Domneva o neenakosti varianc			1,058	52,373	,295

Pri testiranju hipoteze **1** smo najprej izvedli testiranje homogenosti variance med skupinami, ki ga prikazuje Levenov test, in prišli do sledečih ugotovitev:

Pri motivu **5** lahko z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P_5=0,019$) sprejmemo sklep, da variance med seboj niso enake. Pri preostalih rezultatih Levenovega preizkusa (motivi 1, 2, 3, 4 in 6) je bila značilnost prevelika, kar pomeni, da so variance med seboj enake.

Na podlagi vzorčnih podatkov pri testiranju razlik v motivih kadetov in kadetinj pri odbojki zavrnamo hipotezo H_5 in sprejmemo sklep, da med kadeti in kadetinjami ni razlik v motivih za udejstvovanje v športu.

Dečki (deklince/dečki)

H4(c): Deklice v povprečju nimajo enakih motivov kot dečki.

Preglednica 35: Ocene motivov dečkov in deklic

MOTIVI	SPOL (število)	POVPREČJE	STAND. ODKLON
Rad zmagujem.	M (58)	4,43	0,73
	Ž (71)	4,73	0,56
Všeč mi je skupinski duh.	M (58)	4,67	0,54
	Ž (71)	4,89	0,32
Rad imam razburljivost.	M (58)	4,24	0,90
	Ž (71)	4,06	1,03
Želim izboljšati svoje sposobnosti in znanje.	M (58)	4,90	0,31
	Ž (71)	4,94	0,37
Želim se znebiti odvečne energije in napetosti.	M (58)	3,95	1,10
	Ž (71)	3,99	1,04
Želim biti s svojimi prijatelji.	M (58)	4,59	0,68
	Ž (71)	4,56	0,91

Preglednica 36: Test za neodvisne vzorce pri dejavnih motivacije (dečki in deklice)

T test za neodvisne vzorce		Levenov test enakosti varianc		t-test za enakost aritm. sredina		
		F	Značilnost	t	Stopnje prostosti	Značilnost testa – dvosmerno
M1	Domneva o enakosti varianc	13,562	,000	-2,657	127	,009
	Domneva o neenakosti varianc			-2,589	105,299	,011
M2	Domneva o enakosti varianc	32,672	,000	-2,801	127	,006
	Domneva o neenakosti varianc			-2,665	87,931	,009
M3	Domneva o enakosti varianc	,016	,899	1,074	127	,285
	Domneva o neenakosti varianc			1,088	126,249	,279
M4	Domneva o enakosti varianc	1,902	,170	-,771	127	,442
	Domneva o neenakosti varianc			-,786	126,992	,443
M5	Domneva o enakosti varianc	,328	,568	-,200	127	,842
	Domneva o neenakosti varianc			-,199	118,756	,843
M6	Domneva o enakosti varianc	1,042	,309	,159	127	,874
	Domneva o neenakosti varianc			,164	126,042	,870

Na osnovi Levenovega testa za testiranje homogenosti variance lahko pri motivih 1 in 2 z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P_1=0,000$; $P_4=0,000$) sprejmemo sklep, da variance med seboj niso enake. Pri preostalih rezultatih Levenovega preizkusa (motivi 1, 3 in 5) je bila značilnost prevelika, kar pomeni, da so variance med seboj enake.

Na podlagi vzorčnih podatkov lahko pri testiranju razlik v motivih deklic in dečkov pri odbojki pri prvem (*Rad zmagujem.*) in drugem (*Všeč mi je skupinski duh.*) motivu z zanemarljivo stopnjo značilnosti ($P_1=0,011$ in $P_2=0,009$) potrdimo hipotezo H_5 in sprejmemo sklep, da med dečki in deklicami obstajajo razlike v motivih za udeleževanje v športu. Pri preostalih preizkusih motivov (motivi 3, 4, 5 in 6) je bila značilnost prevelika, zato hipoteze H_5 ne moremo potrditi.

Če povzamemo vse tri skupine, ugotovimo, da se mladinci in mladinke med seboj razlikujejo po drugem (*Všeč mi je skupinski duh.*) in šestem motivu (*Želim biti s svojimi prijatelji.*), med kadeti ni razlik, dečki in deklice pa se razlikujejo v ocenah prvega (*Rad zmagujem.*) in drugega motiva (*Všeč mi je skupinski duh.*). Iz podatkov lahko sklepamo, da dekletom v odbojki druženje s prijatelji in dobro vzdušje pomenita več kot odbojkarjem, ki so osredotočeni predvsem na svoj napredek v znanju in na zmago.

S tem povzetkom zavrnamo našo hipotezo H_5 , v kateri smo predvidevali, da v vseh starostnih skupinah obstajajo statistično značilne razlike v motivih za ukvarjanje z odbojko med odbojkarji in odbojkaricami.

Tudi Tušak (1997) v svojem razmišljanju potrjuje naša dognanja, in sicer da primerjava moških in žensk v športu kaže, da med njimi na nekaterih področjih obstajajo bistvene razlike.

6 SKLEP

Pri izbiri teme za diplomsko nalogo je bilo odločilnega pomena to, da se tudi sama ukvarjam s športom, a sem na žalost zamudila treniranje v mladih letih. Prav zato je bilo zame zanimivo raziskovati, kaj se dogaja v odbojki pri mladih igralcih danes. Raziskavo smo zastavili precej široko, saj smo se podrobno spustili na področje treniranja odbojke in dejavnikov, povezanih s tem; tako smo ugotovili, na kaj moramo biti pozorni v prihodnje.

V raziskavo smo zajeli 238 odbojkarjev in odbojkaric, starih od 13 do 19 let. Razdelili smo jih v sledeče kategorije: dečki in deklice (129), kadeti in kadetinje (58) ter mladinci in mladinke (38). Skupaj jih je tako po kategorijah 225.

Podatke smo pridobili s pomočjo anketnega vprašalnika, ki je obsegal 33 vprašanj. Vprašalnike so igralci/-ke mlajših kategorij dobili na turnirju regijskih reprezentanc ter treningih kadetskih in mladinskih reprezentanc. Nekaj anket pa je bilo poslanih v klube in so jih mladi odbojkarji in odbojkarice izpolnili na treningih, v raziskavo pa je bilo vključenih 47 moških in ženskih klubov iz vse Slovenije.

Z obdelavo podatkov smo dobili tudi splošen pogled na treniranje mladih odbojkarjev in odbojkaric. Ugotovili smo, koliko so obremenjeni s treningi in tekmami ter koliko časa imajo za svoje prostočasne aktivnosti. Zanimalo nas je tudi, kako uspešni so v šoli in koliko časa porabijo za šolske obveznosti ter kateri motivi so tisti, ki jim pri odbojki največ pomenijo.

V nalogi smo med drugim želeli ugotoviti, na kakšen način se vključujejo v šport oz. kdo je tisti, ki da mladim igralcem pobudo, da se začnejo resneje ukvarjati s tem športom. Zanimiv je podatek, da je večina igralcev in igralk začela zaradi lastne želje, nato sledijo prijatelji, ki so jih povabili v šport. Šele na tretjem mestu sledijo športni pedagogi in na četrtem trenerji. Le-to nam da vedeti, da bi morali v Sloveniji bolj resno pristopiti k usmerjanju otrok v odbojko in bi na ta način pridobili po vsej verjetnosti veliko več talentiranih mladih igralcev. Med drugim pa smo morali zavrnilo našo hipotezo (H1), da se odbojkarji in odbojkarice razlikujejo med seboj v načinu vključevanja v odbojko.

Odbojkarji in odbojkarice glede na rezultate trenirajo 4–5 krat na teden, če štejemo, da trening traja uro in pol, medtem ko imajo treninge na šoli le enkrat tedensko po uro ali uro in pol. Obremenjenost nekaterih s tekmami tako za šolo kot za klub je kar velika. Fantje tako za šolo v povprečju odigrajo 10,22 tekem, medtem ko dekleta malo manj, in sicer 8,35. Pri številu tekem, ki jih odigrajo za klub, pa je ravno obratno. Fantje na leto v povprečju odigrajo 24,11 tekem, dekleta pa kar 39,13.

Sklepamo, da je ta razlika tolikšna, ker je še posebej v ženski odbojki tendenca, da mlade talentirane igralkе igrajo za ekipo v svoji kategoriji, poleg tega pa jih kar nekaj igra tudi za starejše kategorije. Nekatere izmed njih igrajo tudi v državnih ligah, zaradi česar potem število tekem ni več pretirano. Bi bilo pa smiselno v prihodnjih raziskavah ugotoviti, koliko tekem na leto je najbolj priporočljivo odigrati glede na njihovo starost (kaj je premalo in kaj preveč).

Poleg treninga imajo igralci kar dovolj časa tudi za druge stvari. Med drugim pred televizijo v povprečju preživijo eno uro na dan, pred računalnikom preživijo fantje 3 ure več na teden kot dekleta, in sicer 9 ur, medtem ko fantje za druženje s prijatelji porabijo približno 7,7 ur na teden, dekleta pa 6,7 ur. Nekaj, kar mi nismo raziskali, a bi bilo še kako smiselno, pa je, koliko časa so odbojkarji in odbojkarice na računalniku zaradi potrebe šole, ki se dandanes še kako modernizira.

Igralci, ki so obremenjeni s treningi in tekmami v šoli in klubu ter imajo dovolj prostega časa, pa so med drugim tudi zelo uspešni v šoli, saj so imeli fantje povprečni učni uspeh v letu 2004/05 3,9, dekleta pa kar 4,5. Da so dekleta boljša v učnem uspehu, smo dokazali s preverjanje H3. Med drugim pa smo potrdili tudi H2, kjer smo trdili, da se odbojkarice in odbojkarji razlikujejo po času učenja, saj se odbojkarji v povprečju na dan učijo 30 min., dekleta pa 50 min. Sklepamo, da je to glavni razlog, zakaj imajo igralkе tudi boljši učni uspeh. V preverjanju hipoteze 6 smo ugotovili da se reprezentanti in reprezentantke ne razlikujejo v šolskem uspehu v primerjavi s tistimi, ki niso izbrani v reprezentanco.

Ko smo primerjali ocene šestih motivov, zakaj se mladi ukvarjajo z odbojko, smo prišli do ugotovitev, da prihaja do razlik med starostnimi skupinami (mladinci/mladinke, kadeti/kadetinje in dečki/deklice) le pri drugem (*Všeč mi je skupinski duh.*) in četrtem motivu (*Želim izboljšati svoje sposobnosti in znanje.*). To pomeni, da naša hipoteza velja le za ti dve trditvi, pri ostalih motivih pa jo moramo zavrniti, saj ne prihaja do statistično značilnih razlik.

Ko smo primerjali razlike med fanti in dekleti posameznih starostnih skupin, smo prav tako lahko pri določeni motivih potrdili našo hipotezo (H5), da med skupinami prihaja do statistično značilnih razlik, medtem ko pri drugih naše hipoteze nismo mogli potrditi. Mladinci in mladinke se tako razlikujejo v oceni dveh motivov, in sicer drugega (*Všeč mi je skupinski duh.*) in šestega (*Želim biti s svojimi prijatelji.*). Sklepamo, da so fantje v teh letih bolj osredotočeni na napredek, dekletom pa več pomeni druženje in dobro počutje v ekipi. Med kadetinjami in kadeti pravzaprav ni prišlo do statistično pomembnih razlik pri nobeni oceni motivov, medtem ko je pri dečkih in deklicah do razhajanj v ocenah prišlo pri prvem (*Rad zmagujem.*) in drugem motivu (*Všeč mi je skupinski duh.*)

Pri raziskovanju motivov, bi bilo morda nekoč smiselno ugotoviti, ali so tisti, ki najvišje ocenijo motiv izboljšanja svojih sposobnosti, bolj **uspešen** v odbojki kot tisti, ki jim več pomenijo druženje s prijatelji in skupinski duh.

Glede na podatke, ki smo jih dobili, smo mnenja, da bi se moralo na področju odbojke narediti več v usmerjanju otrok in mladine v ta šport. Zanimivo bi bilo izpeljati kakšno vseslovensko akcijo, v kateri bi se združili klubi in dali poudarek na delo z mladimi. Sem mnenja, da bi bilo zanimivo, če bi z vodeno vadbo začeli že pri najmlajših, tako kot v nekaterih klubih že delajo. Trenerji bi imeli specifično izobraževanje za najmlajše, ki se z delom z žogo šele seznanjajo. Veliko bi naj tako delali predvsem na splošni motoriki in preko igre spoznavali odbojko. Smiselno bi bilo tudi določene stvari med klubi uskladiti, saj bi le s strokovnim pristopom tako začeli razvijati kvaliteto.

V raziskavi smo ugotovili tudi to, da so se mladi odbojkarji in odbojkarice za ta šport odločili predvsem zaradi svoje želje. V prihodnjih raziskavah bi bilo smiselno ugotoviti, ali se s športom ukvarjajo tudi njihovi starši in ali je le-ta odbojka. Zanimivo bi bilo pri tem ugotoviti, ali je kakšna povezanost med športnim udejstvovanjem staršev in ukvarjanjem otrok z odbojko.

Naš zaključek je, da so mladi odbojkarji in odbojkarice, ki so uspešni v športu, uspešni tudi v šoli. **Zanjo** uskladiti šolske obveznosti s treningi in jim pri tem ostane še dovolj časa za druženje s prijatelji in druge prostočasne aktivnosti. Tako da lahko rečemo, da je ukvarjanje z odbojko še kako dobrodošlo in da upamo, da bo odbojka v prihodnje dobila še več privrženecv ter da se bo lahko z lepimi uspehi nekega dne pohvalila tudi ženska odbojka.

7 LITERATURA

- Anderson, A. (2002). *Manjkajoča misel strategije poučevanja v športni vzgoji in vrhunskem športu*. Ljubljana: Zveza društev strateškega učenja.
- Bednarik, J., Tušak, M. (2001). *Šport, motivacija in osebnost*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani: Fakulteta za šport.
- Bednarik, J., Cankar, D., Irgolič, K., Kondrič, M., Kovač, M., Kržišnik, M., idr. (1997). *Šport v Sloveniji 92–96*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Dežman, B. (2005). *Osnove teorije treniranja v izbranih moštvenih športnih igrah*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani: Fakulteta za šport: Inštitut za šport.
- Doupona Topič, M. (2004). *Ženske in šport*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Doupona Topič, M., Petrović, K. (2000). *Šport in družba: sociološki vidiki*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Đorđević, D. (1984). *Razvojna psihologija*. Gornji Milanovac: Dečje novine.
- Field, A. (2005). *Discovering statistics using SPSS*. London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE.
- Gabrič, V. (1987). *Nekateri kriteriji, ki jih moramo upoštevati pri izbiri rokometašev v začetne selekcije*. Diplomsko delo, Ljubljana: [V. Gabrič].
- Hergreaves, J. (1994). *Sporting females: critical issues in the history and sociology of women's sports* [Ženske v športu: sporne zadeve v zgodovini in sociologiji ženskega športa]. London, New York: Routledge.
- Jurak, G., Kovač, M., Strel, J., Starc, G., Žagar, D., Bednarik, J. idr. (2005). *Športno nadarjeni otroci in mladina v slovenskem šolskem sistemu*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Kajtna, T. (2006). *Psihološki profil vodilnih slovenskih športnih delavcev*. Doktorska disertacija, Ljubljana: [T. Kajtna].
- Kapus, V., Bednarik, J., Ušaj, A., Lasan, M. (1990). V *Šport mladih / IV. Kongres športnih pedagogov Jugoslavije in I. mednarodni simpozij (275–278)*. Ljubljana: [s.n.].

Košir, N. (1992). *Razlike med dijaki brez in s statusom športnika*. Diplomsko delo, Ljubljana: [N. Košir].

Malovič, J. (1999). *Ugotavljanje potencialne uspešnosti odbojkarjev na osnovi rezultatov testov športno vzgojnega kartona*. Diplomsko delo, Ljubljana: [J. Malovič]

Mislej, M. (2007). *Razlike v nekaterih psiho-socialnih razsežnostih in značilnostih procesa treniranja med mladimi košarkarji in košarkaricami*. Diplomsko delo, Ljubljana: [M. Misej].

Mislej, M., Erčulj, F. (2007). Razlike v obsegu in načinu preživljanja športnih, šolskih in prostočasnih dejavnosti med mladimi košarkarji in košarkaricami. *Šport*, 55(2), 70-73.

Musek, J. (1993). *Osebnost pod drobnogledom*. Maribor: Založba obzorja Maribor.

Odbojka.si. (2007). Ljubljana: Odbojgarska zveza Slovenije. Pridobljeno 14. 3. 2008, iz <http://www.odbojka.si/tekmovanja>

Štrum, J. (1995). *Izbor in usmerjanje otrok in mladine, nadarjena za šport*. V A. Cankar in M. Kovač, *Športni oddelek v gimnaziji* (str. 57–74). Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Tušak, M. (1999). *Motivacija za šport*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

Tušak, M. (2001). *Psihologija športa mladih*. Ljubljana: Zavod za šport Slovenije.

Tušak, M., Tušak, M., (2003). *Vloga družine in staršev v športu*. Zalog: Klub MT Zalog.

Tušak, M., Tušak, M. (2007). *Psihologija športa*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Strel, J., Kovač, M., Rogelj, A. (2006). *Športnovzgojni karton: podatkovna zbirka: poročilo za šolsko leto 2005/2006 in nekatere primerjave s šolskim letom 2004/2005*. Ljubljana: Zavod za šport Slovenije.

Zadražnik, M. (1998). *Tekmovalna uspešnost in psihosomatični potencial kakovostnih mladih odbojkarjev*. Doktorska disertacija, Ljubljana: Fakulteta za šport.

Gril, A. (2004). *Prosti čas mladih v Ljubljani*. Pridobljeno 25.2.2008, iz http://www.ljubljana.si/si/mescani/za_mlade/publikacije/39156/podrobno.html

Žugić, Z. (1996). *Uvod u sociologiju sporta: sport kao znanstveni i društveni fenomen*. Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu.

8 PRILOGE

VPRAŠALNIK:

OSNOVNI PODATKI O ANAMNEZI MLADIH ŠPORTNIKOV PRI IGRAH Z ŽOGO

V okviru raziskave, ki jo skupaj izvajata Fakulteta za šport in Odbojkarska zveza Slovenije, se na vas obračamo s kratkim vprašalnikom, s katerim želimo pridobiti nekatere osnovne informacije o vključitvi v odbojko, višini članarine oz. vadbine v klubu, številu šolskih in klubskih tekmovanj in treningov, šolskem uspehu, motivih za ukvarjanje z odbojko in še nekatere druge informacije.

Na vprašanja odgovarjate tako, da v prostor za odgovor na vsako posamezno vprašanje (trditev) vpišete ustrezno število oz. šifro (črko) ali pa obkrožite ustrezen odgovor. Če vprašanja ne razumete ali ne poznate odgovora, se posvetujte s trenerjem, starši ali anketarjem.

ANKETNI VPRAŠALNIK

Športna panoga: _____, klub (društvo) in kraj: _____

Obkroži selekcijo (starostna kategorija): dečki – deklice
kadeti – kadetinke
mladinci –mladinke

spol: M Ž (obkroži).

ODGOVOR

- 1) Datum in letnica rojstva igralca (igralke)
- 2) Leto vključitve v odbojko tj. ob začetka redne vadbe _____
- 3) Razred, ki ga obiskuje igralec (igralka) _____
Vpišite: Za devetletno osnovno šolo razred in veliko črko **D** (npr. 7D za sedmi razred devetletke), za osemletno OŠ razred in veliko črko **O** (npr. 8O za osmi razred osemletke), za srednjo šolo razred in veliko črko **S** (npr. 2S za drugi letnik srednje šole).
- 4) Igralno mesto: Vpišite: **P** – podajalec, **B** – bloker, **K** – korektor, **N** – napadalec sprejemalec servisa, **X** – še brez vloge
- 5) Višina igralca (igralke) v cm
- 6) Teža igralca (igralke) v kg
- 7) Višina očeta v cm
- 8) Višina mame v cm
- 9) Način vključitve v odbojko (klub) oz. kako je igralec (igralka) pričel(a) z vadbo _____
Vpišite: **P** – preko prijateljev, **ŠP** – s povabilom športnega pedagoga na šoli, **T** – povabilo trenerja, vaditelja, **O** – preko oglasa, **S** – sam oz. starši, **D** – drugo

10) Plačujem letno članarino društvu oz. klubu (obkroži!)	DA	NE
11) Višina članarine v SIT/letno		
12) Plačujem vadnino (šolnino) društvu oz. klubu (obkroži!)	DA	NE
13) Višina vadbine v SIT/mesečno ali v SIT/letno		/
14) Na moji šoli poteka vadba odbojke v okviru interesnih dejavnosti (krožka)? (obkroži!)	DA	NE
15) Preko šole, ki jo obiskujem, sem vključen v naslednja odbojcarska tekmovanja na državni ravni		
Vpišite: ŠOL – Šolska odbojcarska liga, OŠP – tekmovanja osnovnošolskih ekip, SP – tekmovanja srednješolskih ekip, OZS – tekmovanja pod okriljem odbojcarske zveze Slovenije (dečki, kadeti, mladinci),
D – drugo		
16) V klubu običajno začnjam tekmo v prvi postavi: (obkroži!)	DA	NE
17) Sem član(-ica) državne reprezentance ali v njenem širšem izboru (obkroži!)	DA	NE
18) Število tekem v šolskem letu 2004/05 v šoli (nastopi za različne šolske selekcije)		
19) Število tekem v šolskem letu 2004/05 v klubu (nastopi za različne klubske selekcije)		
20) Povprečno število ur treningov (vadbe) odbojke v klubu tedensko		
21) Povprečno število ur treningov (vadbe) odbojke v šoli tedensko		
22) Povprečno število ur učenja tedensko		
23) Povprečno število ur, ki jih preživite ob gledanju televizije tedensko		
24) Povprečno število ur, ki jih preživite za računalnikom tedensko (ne vključuje učenja)		
25) Povprečno število ur družabnih dejavnosti (druženje in igra s prijatelji, zabava ...) tedensko (ne vključuje šole in treningov)		
26) Učni uspeh v preteklem šolskem letu (2004/05)		
Vpišite: 5 – odličen, 4 – prav dober, 3 – dober, 2 – zadosten, 1 – nezadosten		
27) Učni uspeh v predpreteklem šolskem letu (2003/04)		
Vpišite: 5 – odličen, 4 – prav dober, 3 – dober, 2 – zadosten, 1 – nezadosten		

Dobro razmisli in na 5-stopenjski lestvici (z ocenami od 1 do 5) oceni, koliko je posamezen motiv pomemben za tvoje ukvarjanje s športom oz. ali je ta motiv razlog, da se ukvarjaš s svojim športom:

	<i>1 – sploh ni pomemben</i>	<i>.....</i>	<i>5 – zelo je pomemben</i>		
28) Rad zmagujem (obkroži)	1	2	3	4	5
29) Všeč mi je skupinski duh (obkroži)	1	2	3	4	5
30) Rad imam razburljivost (obkroži)	1	2	3	4	5
31) Želim izboljšati svoje sposobnosti in znanje (obkroži)	1	2	3	4	5
32) Želim se znebiti odvečne energije in napetosti (obkroži)	1	2	3	4	5
33) Želim biti s svojimi prijatelji (obkroži)	1	2	3	4	5

OSTALE TABELE:

Preglednica: Število tekmovanj v šoli po kategorijah

TEK.SOLA * KATEG Crosstabulation

Count		KATEG			Total
		1	2	3	
TEK.SOLA	0	4	6	20	30
	1	1	1	2	4
	2	1	1	12	14
	3		7	9	16
	4	1	2	7	10
	5	3	1	13	17
	6	4	1	7	12
	7	1	2	2	5
	8	3	1	17	21
	9		1	2	3
	10	2	6	4	12
	12	2	7	12	21
	13	2	6	1	9
	14	3		2	5
	15	5	7	5	17
	16	3		4	7
	17		1		1
	18		3	4	7
	20	2	5	4	11
	22			3	3
	23			1	1
	24			1	1
	25			6	6
	28			2	2
	30	1			1
	56			1	1
Total		38	58	141	237

Preglednica: Število tekmovanj v klubu glede na kategorije

TEK.KLUB * KATEG Crosstabulation

Count

		KATEG			Total
		1	2	3	
TEK.KLUB	0	3	2	9	14
	6	3		4	7
	8			5	5
	10		2	11	13
	12			1	1
	14	1	2	1	4
	15			4	4
	16		1	2	3
	17			1	1
	18	1	3	6	10
	19		1		1
	20	3	7	11	21
	21			2	2
	22	2	3	3	8
	25			12	12
	26			2	2
	27	1	4	1	6
	28	1			1
	30	1	3	13	17
	32		5	5	10
	33	2	1		3
	34	1			1
	35	3	4	4	11
	36			1	1
	38	1	1	5	7
	40	3	3	3	9
	41		1		1
	44		3		3
	46	1			1
	47			1	1
	48	2			2
	50	1	6	5	12
	54	1	1		2
	56	1		9	10
	60	1	5	14	20
	61	1			1
	62	2			2
	64	1		1	2
	66	1			1
	70			1	1
	73			1	1
	80			1	1
	90			2	2
Total		38	58	141	237